

Emajlirtec

Glasilo delavskega kolektiva Tovarne emajlirane posode

Izdaja Tovarna emajlirane posode vsako drugo soboto. Urejuje uredniški odbor: dr. Zupančič Franc, Emil Jejčič, Metka Rozman, ing. Danilo Fajš, Tone Ivanič, Ivan Gostečnik in Vlado Smeh. Glavni in odgovorni urednik Vlado Smeh. Uredništvo Celje, telefon 39-21. Interna št. 207. Rokopisov in slik ne vračamo. Casnik izhaja v nakladi 3.500 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Tisk in kličjeji CP »Celjski tisk« v Celju.

LETO VIII. ŠTEV. 17

Celje, 30. decembra 1964

GRE ZA LEPŠI JUTRIŠNJI DAN

Dovolili smo si povzeti misli glavnega direktorja, inženirja Lojzeta Ilga, ki jih je izrekel v razpravi na letni konferenci Zveze komunistov. Sodimo, da zastran tehtnosti povsem ustrezajo našim prihodnjim nalogam predvsem zato, ker so vse usmerjene k izboljšanju našega jutrišnjega dne.

Z intenzivnim gospodarjenjem v vsakem pogledu moramo ustvariti čim višji dohodek. V tem okviru je treba razpoložljive kapacitete izkoriščati do maksimuma. Zaradi boljšega izkoriščanja proizvodnih kapacitet v obratu surovinske obdelave in v zvezi s podražitvijo energetskih virov je potrebna popolnejša uvedba tretje izmene predvsem v emajlirnici. Hkrati moramo v vseh proizvodnih obratih izboljšati koriščenje kapacitet z uvedbo boljše organizacije dela in racionalnejših delovnih postopkov. Nič manj pomembno ni intenzivno izkoriščanje delovnega časa na vseh področjih dela ter v zvezi s tem omejevanje sestankov med delovnim časom na najnujnejše potrebe in ob pogoju, da so sestanki dobro pripravljene in da zaključke tudi izvršujemo.

V glavnem že zagotovljeno, vendar zelo omejeno materialno osnovo za proizvodni plan v prihodnjem letu, bo potrebno čim boljše koristiti predvsem za tiste proizvode, po katerih je na tržišču največje povpraševanje, ki pa hkrati zahtevajo več dela in je zastran tega dohodek podjetja večji.

Še večjo skrb je treba posvetiti kvalifikaciji kadrov, predvsem tistim, ki že sodelujejo v procesu proizvodnje. Namen tega je, da zmanjšamo fizične napore z ustrežnejšimi delovnimi postopki, ki bodo hkrati zagotovili tudi porast produktivnosti.

Pomemben činitelj intenzivnejšega gospodarjenja je tudi razumna štednja pri vseh stroških, ki spremljajo poslovanje vsake proizvodnje organizacije. To so stroški, ki v kalkulaciji naše proizvodnje predstavljajo sto milijonske zneske in se nanašajo na razsvetlavo, administrativne potrebščine, čiščenje delovnih in drugih prostorov, stroške propagande, stroške higiensko tehniške varnosti, reprezentančne stroške, stroške PTT, stroške v zvezi za manipulacijo materiala, stroške investicijskega vzdrževanja, stroške za izgubljeni delovni čas zaradi večkrat nepotrebnih nezgod, boleznih itd.

V vsakem primeru pa bo potrebno hitreje obračanje razpoložljivih obratnih sredstev, ki naj omeji potrebo najemanja posojil in zniža stroške za obresti.

Kakor je izvoz izrednega pomena za stabilizacijo našega gospodarstva na sploh, je obenem odločilnega pomena za naše podjetje, ki je spričo povečanja proizvodnje vse bolj odvisno od uvoznih materialov. Izredni napori, ki jih je kolektiv vložil v zadnjih mesecih tega leta, se bodo morali nadaljevati tudi v prihodnje. Želim poudariti, da bo za doseg obveznosti v poslovanju s tujino potrebno sodelovanje celotnega kolektiva, čeprav bo glavno breme na komercialnem sektorju zastran zagotovitve naročil in predvsem na proizvodnji emajliranih izdelkov, ki so v največjem obsegu zabeleženi v našem izvozu. Za pripravo boljših pogojev za povečanje izvoza bo poleg tega odločilnega pomena tudi to, kakšen uspeh bomo dosegli pri kvalitetnem razvoju naše proizvodnje (večja funkcionalnost in privlačnejša izvedba). Izvoz ni nujno zlo, marveč bo osnovni pogoj za zagotovitev potrebnega materiala in življenja tovarne.

Zastran razvoja podjetja in investicijske politike bo nujno razmišljati o tem, da se bomo morali omejiti na obstoječi proizvodni prostor, modernizirati proizvodne naprave, reševati notranji transport, odpraviti ozka grla, vskladiti obstoječe kapacitete itd.

Z ozirom na splošno omejevanje investicijskih vlaganj v prihodnje in usklajevanje teh s potrebami in materialnimi možnostmi našega gospodarstva, tudi naše podjetje ne bo moglo računati na večje zunanje vire financiranja investicij. Odvisni bomo v glavnem od lastnih sredstev in ker bodo lastna sredstva v letu 1965 zelo šibka, bomo morali vsako investicijo temeljito proučiti in se zanjo odločiti ob sodelovanju celotnega kolektiva. Tudi kooperaciji z drugimi podjetji je v prihodnje posvetiti več pozornosti.

Znanstveno raziskovalno delo je treba še bolj pospeševati. Znanstveno raziskovalni inštitut moramo materialno, kadrovsko in organizacijsko usposobiti, vendar pri tem upoštevati omejene splošne možnosti za vsa dolgoročna vlaganja.

Vse našete mere za intenzivnejše gospodarjenje, ki naj doprinesejo k povečanju dohodka in skupno z večjo udeležbo pri delitvi dohodka h krepitvi materialne baze podjetja, ne bodo rešili zelo perečega problema že tako zastarelih in dotrajalih osnovnih sredstev. Zaradi tega — kakor tudi iz preprostega razloga pravilnega ekonomskega vrednotenja vsakega dela — je neizogibno, da v letu 1965 rešimo vprašanje ustreznosti cen za vse naše proizvode. To se nanaša predvsem na emajlirano posodo, pri kateri doseženi prodajni iztržek ne pokriva niti lastne cene. Proizvodnja emajlirane posode torej docela neutemeljeno ne prispeva ničesar k formiranju sredstev podjetja. Konkretni ukrepi za rešitev tega vprašanja so že v teku in dajejo upanje za ugodno rešitev.

Srečno novo
1965. leto

želijo usem sodelavcem
organi upravljanja
družbeno politične organizacije
vodstvo podjetja in uredništvo

Zletne konference članov ZKJ

GLOBUS

Letna konferenca članov ZKJ, ki je bila dne 18. dec. 1964, je zelo obširno in temeljito razčlenila delo članov ZK v preteklem letu in nakazala smernice, po katerih bo treba delati v bodoče v skladu s sklepi in resolucijo VIII. kongresa ZKJ. Konferenci so prisostvovali številni gostje, med njimi Marjan Učakar, predsednik občinske skupščine Celje, Anton Skok, sekretar občinskega komiteja ZKJ Celje, Miro Mastnak, predsednik ideološke komisije pri okrajnem komiteju ZKJ Celje in drugi.

Že v zadnji številki smo objavili poročilo tovarniškega komiteja ZKJ, ki ga je na konferenci prebral sekretar komiteja tovariš Milan Kavčič. Na podlagi tega poročila in na podlagi gradiva, ki so ga člani ZKJ prejeli pred konferenco, se je na konferenci razvila živahna razprava. V razpravi so zelo aktivno sodelovali tudi nečlani ZKJ, ki so se konference udeležili v precejšnjem številu, saj je konferenci prisostvoval vsak član kolektiva, če je to želel.

O aktualnih problemih v zunanje trgovinskem poslovanju je zelo obširno govoril tovariš Ivo Brenčič, ki je med drugim povedal, da bo naša tovarna ustvarila za 31% večjo realizacijo izvoza v letošnjem letu, kot je bila dosežena v letu 1963. Tovariš Viktor Piliš je poudaril, da je naše podjetje iz leta v leto stopnjevalo svojo proizvodnjo količinsko in vrednostno, ni pa hkrati v zadostni meri skrbelo za sorazmeren porast lastnih obratnih sredstev. Emil Jejčič je zelo obširno govoril o nalogah članov ZKJ v zvezi s sklepi in resolucijo VIII. kongresa. Med drugim je dejal, da bodo morale osnovne organizacije ZK v tovarni odpraviti tiste slabosti, ki vplivajo na to, da je osnovna organizacija kot celota premalo povezana s svojo okolico. Mi smo sprejeli v ZK različne ljudi. Preproste in in pridne delavce, tehnike, inženirje in druge ljudi različnih poklicev in navad. V teh človeških različnostih pa vidimo skupne in tipične poteze značaja, ki je svojstven komunistov in ki preko komunistov prodira med naše delavce v kolektivu. Tipične poteze, ki karaterizirajo pravega komunisto, so predvsem zavest, obveznosti do družbe in skupnosti, visoka idejnost, principičnost, iznajdljivost pri obvladavanju zaprek, discipliniranost in skromnost. O nadaljnjem razvoju delavskega samoupravljanja je govoril tovariš Vili Končan. Vsi se moramo zavedati, da smo privajalci in upravljalci in da je treba posebno krepiti in razvijati naše zbere proizvajalcev, ki so osnovna celica delavskega samoupravljanja. Je med drugim dejal tovariš Končan. O razvijanju življenjskega standarda je razpravljali tovariš Jože Podlinšek. Naglasil je, da je življenjski standard našega delavca odvisen od stopnje proizvodnih sil. Albin Lesjak je povedal, kako je potekal plan proizvodnje za leto 1964, katerega smo že dosegli. Navedel je različne vzroke, ki so bili ovira, da nismo v proizvodnji dosegli večjih uspehov. Maks Korošec je zelo konkretno in obširno obravnaval reorganizacijo ZK v tovarni. Pri tem je dejal, da morajo biti aktivni komunisti bolj elastični pri reševanju problemov v svojem delokrogu. Ti aktivni bi se morali sestajati, ko nastane potreba in spretnejše reševati nastajajočo problematiko. O problemih individualne gradnje je govoril tovariš Jože Keber.

Tudi drugi številni diskutanti so nakazali različne probleme gospodarskega, kulturnega in političnega značaja. O problematiki mladih je zelo obširno govoril še Franček Božič. Ob zaključku je udeležence konference pozdravil tovariš Marjan Učakar, predsednik občinske skupščine v Celju. Med drugim je navedel nekatere pereče gospodarske probleme in finančne težave v komuni in želel novo izvoljenemu komiteju mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Na konferenci so bili izvoljeni v nov tovarniški komitej ZKJ na-

slednji tovariši in tovarišice: Franc Božič, Anica Gogič, Ilija Ivančič, ing. Mirko Jančigaj, Milan Kavčič, Lambert Kotnik, Albin Lesjak, Drago Mravljak, Franjo Panza, Jože Podlinšek, Ludvik Pustek, Peter Videnšek in Terezija Zupanc.

Na prvi seji novaizvoljenega tovarniškega komiteja ZKJ, ki je bila 23. decembra 1964, je bil ponovno izvoljen za sekretarja komiteja tovariš Milan Kavčič za njegovega namestnika pa znova tovariš Albin Lesjak. V komisijo za ideološko delo so bili izvoljeni ing. Mirko Jančigaj,

Slavko Vizjak in Maks Korošec; v komisijo za kadre pa Albin Lesjak, Franček Božič, Franc Belak in Lambert Kotnik.

Na konferenci so sklenili, da bo zaradi obširnega gradiva, ki je bilo obravnavano, sestavila sklepe konference na podlagi gradiva komisija, ki jo sestavlja: Milan Kavčič, Milan Zupaneček, Emil Jejčič, Vlado Flis, Jože Podlinšek in Drago Mravljak. Ta komisija bo predložila sklepe komiteju, nakar jih bodo prejele vse osnovne organizacije ZK, poleg tega bodo objavljeni tudi v »Emajlircu«.

Gostje na letni konferenci Zveze komunistov. Z leve proti desni sedijo Mišo Mastnak, Tone Skok, Marjan Učakar, ing. Igo, Albin Lesjak in Miloš Jeftič.

Vodilni delavci in tehnične izboljšave

V oktobru je organizacijski oddelek med vsemi vodilnimi delavci v proizvodnji, od skupino vodij dalje, in večini v EE 8, izvedel anonimno anketo o tehničnih izboljšavah. Namen ankete je bil ugotoviti predvsem splošno zainteresiranost za tehnične izboljšave v proizvodnji s strani tistih ljudi v podjetju, ki na svojih delovnih mestih kot strokovno najsposobnejši lahko pravzaprav največ prispevajo v tozadnji dejavnosti. Istočasno pa je bila anketa sestavljena tako, da je iz odgovorov mogoče razbrati tudi druge zanimivosti, ki tako ali drugače vplivajo ne samo na tehnične izboljšave, ampak tudi na ostala proizvodna dogajanja v našem podjetju. Bralcu, ki je tudi drugače kolikor toliko dobro seznanjen z raznimi problemi v celotnem kolektivu, se bodo morda pri branju podatkov, zbranih v tej anketi, porodile misli, ki mu bodo dale tudi nove poglede na proizvodna dogajanja v podjetju. Seveda pa je stvar vsakega posameznika, kako si bo pregled ankete razlagal in koliko ga bo zanimalo stališče vodilnih delavcev v podjetju do proizvodne dejavnosti, ki ji je cilj napredek podjetja in proizvodnje na splošno. Pomembnosti tega stališča verjetno ni treba poudarjati.

Anketne liste so skupno s spisikom predvidenih anketirancev sprejele posamezne obratne pisarne za proizvodne ekonomske enote in administratorke posameznih služb v ekonomski enoti 8 oziroma v nekaj primerih neposredno anketiranci. Od 232 tako razdeljenih listov so jih anketiranci izpolnili in vrnili 145 ali manj kot dve tretjini. To razmerje pa je v sami proizvodnji še slabše. Anketiranci iz proizvodnje so izpolnili in vrnili le dobro polovico anketnih listov, od teh pa v nekaj primerih celo mnogo manj kot eno tretjino. Ob tej ugotovitvi se človek nekte vsiljuje misel, da je samo neza-

interesiranost skoraj nemogoča za tak rezultat, kar je delno razvidno tudi iz samih odgovorov na vprašanja ankete. Ker je bila anketa anonimna in vprašanja taka, da je bilo na njih mogoče odgovoriti v nekaj minutah, je ta misel še tembolj utemeljena. Tu gre morda za pojav, ki ni važen samo v našem konkretnem primeru, ampak odraža tudi pri ostalih kolektivnih akcijah kakršne koli vrste. Misel o obveščanju, o njegovi pomembnosti v današnjem tempu dogajanj na vseh področjih življenja.

Taj pomembnosti res ni kaj oporekati, kar pa je zato tembolj mogoče načinom, ki se jih

pri obveščanju poslužujemo in pravilnostim dojamam in izvajanjem teh obvestil. O načinu obveščanja v najrazličnejših primerih je bilo že nešteto razprav, ugotovitev in sklepov, vendar moramo vedno znova priznati, v tem pogledu še zdaleč nismo dosegli vsega, kar bi lahko. Da se posledice dobrega in slabega obveščanja lahko odražajo tudi v proizvodnji, je razumljivo. Prav tako pa je razumljivo, da dobro obveščanje ni mogoče brez zadostnega sodelovanja vseh, preko katerih poteka. V kolikor to ni primer, se raznim neuspehom kot rezultat tega ni kaj čuditi.

Ob ugotavljanju odziva na anketo o tehničnih izboljšavah se samo po sebi postavljata vprašanja: ali anketiranci niso bili pravilno obveščeni, ali pa niso »vzeli« ankete dovolj resno. V obeh primerih lahko govorimo o nepravilnosti, ki pa je v drugem dokaj bolj resna, kakor je videti na hitro. Tehnične izboljšave so takorekoč osnova za napredek proizvodnje ob danih pogojih in je zato nezainteresiranost katerega koli vodilnega delavca popolnoma neopravičljiva. Težko je namreč pričakovati, da bi kdorkoli v proizvodnji lahko več prispeval pri uvajanju tehničnih izboljšav kot vodilni delavci, ki so to postali kot strokovno najboljši delavci — ali pa to ni bilo res. (Nadaljevanje na 6. strani)

Vrednost proizvodnje zahodnonemških proizvajalcev emajlirane posode in emajliranih sanitarnih izdelkov se je v prvem polletju 1964 povečala v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta za 3,5% na 45,5 milijonov DM. Pri tem je odpadlo na izvoz komaj 8% ali 3,3 milijone DM emajliranih izdelkov.

Kemična tovarna Moste pri Ljubljani je pričela z izgradnjo tovarne za proizvodnjo prvega jugoslovanskega nylona, ki bi naj bil že konec prihodnjega leta v prodaji pod imenom julon. Hkrati gradimo v naši državi, konkretno v Prizrenu drugo enako tovarno nylona, ki bi naj krila predvsem potrebe SR Srbije in Makedonije. Opremo za prvo tovarno dobavi Zahodna Nemčija, za drugo tovarno pa Anglija.

Predstavniki železarskih industrij Madžarske, Poljske in ČSR so podpisali sporazum o formiranju združenja pod imenom Intermetall, ki bo v bodoče skrbelo za smotno delitev dela in znižanje proizvodnih stroškov v jeklarski industriji teh držav. Ta kooperacijski organ upa, da bo s koncentracijo proizvodnje določenih vrst jekel v posameznih jeklarnah dvignil s tem kapacitete za najmanj 5 odstotkov brez kakršnih koli dodatnih investicijskih vlaganj.

Po podatkih Državnega sekretariata za plan in finance v Tunisu je znašal uvoz emajlirane in pocinkane posode v letu 1962 728 ton v vrednosti 454 tisoč dolarjev. Največ posode je dobivala Francija, z velikim razmakom sledijo Češka, Poljska, Italija. Uvoz iz Jugoslavije je na petem mestu. Uvoz pocinkane posode pa zadnja leta hitro nazaduje, ker je domače industrijsko podjetje SOTAL v Tunisu zadnja leta intenzivno dvigovalo lokalno proizvodnjo pocinkane posode, tako da je v letošnjem letu odpadla potreba uvoza. Ta tovarna pa bo v začetku 1965 izgradila svojo emajlirnico, ki bo prvi objekt te vrste v Tunisu. Po planu industrijskega razvoja pa bodo v tej državi v prihodnjih letih zgradili še dve emajlirnici, pri čemer se bo ena emajlirnica specializirala za proizvodnjo plinskih štedilnikov, kuhalnikov in hladilnikov.

Maroški uvoz emajlirane posode je znašal leta 1962 komaj še 239 ton v vrednosti 112 tisoč dolarjev, kar predstavlja 8 odstotkov celokupne potrošnje. Minimalen uvoz je posledica velike lokalne proizvodnje tovarne STRAFOR v Fedali, neposredni bližini Casablanke, ki v novem času pripravljala sebi tudi potrebne frite. Pričakuje se, da bodo v bližnjem času zgradili v tej državi še več emajlirnic, ki bi naj dopolnjevale hitro rastočo potrošnjo emajlirane posode in odpravile uvoz gospodinjskih aparatov.

V Zahodni Nemčiji danes obstoja blizu 180 emajlirnic in 12 industrijskih topilnic za emajlne frite. Nekdanji sloves, ki se je v časih pred prvo svetovno vojno nanašal na emajlirane izdelke z oznako »Made in Germany«, je močno splahnel na izvenemških tržiščih, kar je posledica dejstva, da znaša izvoz emajlirane posode nemške industrije komaj nekaj več kot 4%. Industrija emajlirane posode v tej državi še vedno preživlja trde čase, saj je praktično navezana na plasman na lastnem področju. Trenutno ji je najnevarnejši tekmelec nemška industrija nerjaveče posode, čigar proizvodnja sorazmerno hitro raste.

Uporaba plastičnih mas v naši orodjarni

Vse kaže tako, da nam uporaba plastičnih mas pri izdelavi orodja kmalu ne bo več novost. V svetu se tega materiala novejša doba že dalj časa s pridom poslužujejo. Kajti omogočil jim je hitrejše osvajanje novih izdelkov in s tem večji uspeh na tržišču. Kaj pravzaprav prinašajo novega te mase s precej čudnimi nazivi, ki dolgujejo zahvalo za svoj obstoj samo kemiji in njenim znanstvenim formulam. Prva odlika te plastike je v hitri izdelavi te zaželjene oblike. Poznavalec klasične izdelave orodja bo takoj opazil, »oblikovanje« mase v končni izdelek. Tu odpade vsako reškanje, skobljanje, vrtnanje in podobno obdelovanje. Lahko bi rekli, da orodje iz plastične mase ulivamo. Zato je pa potreben model, ki mora biti predvsem točen. Kajti od modela je odvisna točnost izdelka, ker poznejša obdelava ni več predvidena. Takšen model se tudi razlikuje od oblik za ulivanje litine; izdelava tega je zahtevnejša.

Kaj še povsem tem ostane orodjarju, da ne bi izgubil svoje »kvalifikacije«, kajti pri tem početju je prej podoben slaščičarju, kot pa orodjarju za obdelovalnim strojem. Predvsem točnost. Le majhna površnost pri sestavljanju zmesi za poznejše ulivanje lahko povzroči slabo strjevanje. Tudi zrak je potrebno spretno odpraviti, da ne zaide v maso. Verjetno je še dosti nevednosti, za katere še pa danes zaradi manjših izkušenj ne moremo vedeti. Vendar, da ne bo zmote, naj omenim še to, da se vsi elementi orodja še ne izdelujejo iz plastičnih mas. To velja predvsem za osnovne plošče in druge pomožne elemente, ki omogočajo orodju pravilno uporabo.

Pomoč poplavljenim družinam

Na zadnji seji je UO razpravljalo o pomoči družinam članov kolektiva, ki so imele pri nedavni poplavi poplavljeni stanovanja. Ugotovil je, da je znesek 500.000 din, ki ga je prispeval sindikat, prenizek. Zato je bil upravni odbor soglasen, da se za ta namen prenese še 2 milijona din iz skupnega sklada osebnih dohodkov in 391 tisoč din neporabljenih sredstev v skladu skupne porabe iz postavke »za okrevanje otrok«.

Upravni odbor smatra, da bo s temi sredstvi vsaj v neki meri možno poplačati utrpelo škodo.

Iz plastike so torej zaenkrat samo matrice in matrice, ki pa sta obenem najvažnejša dela orodja.

Kljub temu, da imajo te umetne smole (kar so po izvoru) precejšnje trdnosti, jih lahko uporabljamo samo v določene namene. Predvsem so to lahko samo vlečna orodja za tanjše pločevine. Tudi trajnost se še ne

more primerjati z doslej poznanimi materiali. Vendar pa oboje ne zmanjšuje prednosti, ki jih uporaba umetnih mas v te namene poseduje, tako tudi sorazmerna nižja cena takega orodja govori masam v prid, čeprav moramo surovine zaenkrat še vse uvažati.

Vsa dejstva, ki so bila zgoraj dokaj laično navedena, nas pa opozarjajo na nujnost in koristnost hitrejšega napredovanja v tej smeri. Posebno že z ozirom na razvoj nove orodjarne. Mogoče nam bo prvo takšno orodje, ki bi naj kmalu zagledalo luč surovinskega oddelka, vtilo več poguma, kot ga kažemo sedaj. Mogoče se nam bo vzporedno z osvajanjem takšne vrste orodij pokazale potrebe po izučitvi kadra v te namene, kajti brez potrebnih izkušenj le ne moremo pričakovati popolnega uspeha, kljub največji prizadevnosti strokovnega kadra. Vendar začetek je storjen.

Preizkus kotla

Po naročilu naše tovarne je izdelal prof. André s Fakultete za strojništvo v Ljubljani, projekt prototipa jeklenega kotla za centralno kurjavo s kapaciteto 500.000 kcal/h. Konvektivno ogrevalno površino kotla tvorijo lamelne dimne cevi v dveh zaporednih skupinah. Kotel je izoblikovan kot vročevodni kotel za maksimalno obratovni tlak 6 atm. Za obratovanje na paro je treba kotlu dodati posebno valjasto posodo za ustvarjenje parnega prostora. Za kurjavo kotla je bila predvidena uporaba velenjskega grahovca na debelo-plastni ravni rešetki z gravitacijskim nalaganjem ter z dovajanjem zgorevalnega zraka s podpihom.

Pred kratkim (v teku novembra) so bili izvedeni prvi preizkusi s prototipom tega kotla, pri katerem je bila dosežena pri neforsiranem obratovanju na paro specifična toplotna obremenitev ogrevalne površine šestnajsttisoč 500 kcal/h/m² pri vleku na iztopu iz kotla 2 mm VS. Pri forsiranem obratovanju pa je bila dosežena specifična toplotna obremenitev ogrevalne površine celo 20.700 kcal/h/m². V teku so nadaljnji poizkusi za optimizacijo zgorevalnega prostora na uporabljeni ravni rešetki s podpihom ter za ustreznejše oblikovanje naprave za odstranjevanje izgorikov z rešetke.

M.

RAZGLIČENEGA MESA

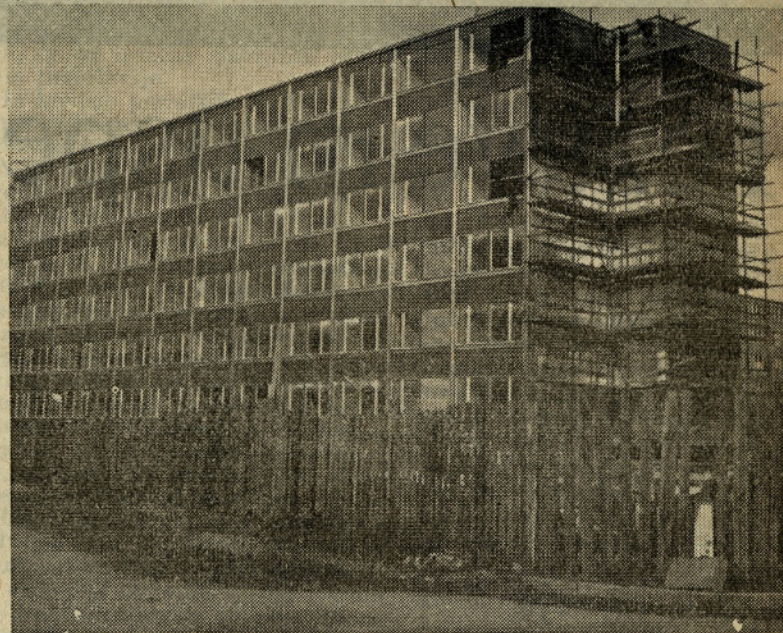

Foto: »Fotoklub« Emajl

V montažni blok na Otoku, ki bo dograjen v prvih mesecih leta 1965, se bo uselilo 42 družin, ki nestrpno čakajo, da bodo dobile svoj dom in si ga uredile. S tem bo delno omiljena stanovanjska kriza, ki je zlasti huda v našem podjetju.

REHABILITACIJA

Na zadnji seji je upravni odbor obravnaval poročilo direktorja računovodstva v katerem razlaga, da je komunalni zavod za socialno zavarovanje v Celju pripravljen takoj znižati prvotno stopnjo socialnega prispevka od 2,54 % na 2,21 %, kar bi v podjetju prineslo določene prihranke materialnih stroškov, v kolikor podjetje takoj ponovno uvede rehabilitacijo.

Upravni odbor je v zvezi s tem ugotovil, da ponovne rehabilitacije ni mogoče uvesti takoj, ker je potrebno pripraviti ponoven

prehod na rehabilitacijo pod drugačnimi pogoji kot pred ukinitvijo, zaradi česar je bil sprejet sklep, da se rehabilitacija lahko ponovno uvede takrat, ko bodo strokovne službe pripravile predlog, ki bo sprejemljiv in koristen, zaradi česar rehabilitacija v letošnjem letu zaradi kratkega toka ni izvedljiva.

Hkrati je UO izdal nalog strokovnim službam, da izdelajo do konca decembra tega leta celoten predlog za ponovno uvedbo rehabilitacije in dal določene smernice.

STROKOVNI FELJTON — STROKOVNI FELJTON — STROKOVNI FELJTON — STROKOVNI FELJTON — STROKOVNI FELJTON — STROKOVNI FELJTON — STROKOVNI FELJTON

Ta članek obravnava novo vrsto jekla za emajliranje, ki jo dobimo z žarjenjem odprtih kolobarjev. Ta postopek je bil pred več leti izdelan v Ameriki in se sedaj že uvaja v Evropi.

Žarjenje jekla v odprtih kolobarjih (Open Coil Annealing Process) ni dodatna operacija v normalnem postopku produkcije hladno valjane pločevine, ampak zamenjava dosedanjega konvencionalnega postopka žarenja stisnjenih kolobarjev z žarjenjem odprtih kolobarjev.

Konvencionalni postopek pridobivanja valjane pločevine izgleda takole: blok železa s težo ca. 16 ton in debeline ca. 80 cm se najprej segreje na temperaturo valjanja in nato predvalja v blok dimenzije 15 cm debeline, 120 cm in 1100 cm dolžine. Po predvaljanju se blok obrži na obeh straneh in na to prereže na polovico. Vsaka polovica bloka tehta okrog 6 ton. Blok se najprej očisti in nato segreje v potisnih pečeh na temperaturo valjanja ter se nato valja in sicer najprej grobo, nato pa fino na končno dimenzijo toplega valjanja z debelino pločevine ca. 3,2 mm (18 inč) in dolžino 240 m. Dva topla valjana trakova se nato zvarita tako, da je skupna teža zvarjenega traku 12 ton, čemur sledi luženje. Ta trak se še hladno valja na končno debelino pločevine. Taka pločevina je zelo trda in ni primerna za vlečenje, ker je kristalna mreža močno deformirana, predvsem v podolžni

Jeklena pločevina žarjenja v odprtih kolobarjih za emajliranje

smeri. Da se popravi kristalna struktura, se pločevina žari v inertni atmosferi pri temp. 680° C in nato še enkrat toplo valja (temper rolling), kjer pride do redukcije debeline pločevine za približno 1 %.

Pri konvencionalnem žarilnem postopku plin, ki kroži, ne reagira s pločevino, ker je kolobar stisnjen in ni mogoč prehod plina med plastmi kolobarja.

Pri novem postopku izdelave pločevine pa je kolobar odprt, razdalja med posameznimi plastmi kolobarja je konstantna, ker je med vsako plastjo kolobarja žica, ki je spletena iz dveh tanjših žic v obliki kite (permanent spacer). Tako pri žarjenju ne pride samo do rekristalizacije deformirane kristalne mreže, ampak pride tudi do reakcije med plinom in pločevino. Na ta način je možno spremeniti sestavo pločevine uporabljajoč pri tem sestavo plina, ki da željeno reakcijo za npr. razogličenje in (ali pa odstranitev) dušika iz jekla.

Reakcije tečejo po naslednji shemi:
 $C(v\ jeklu) + H_2O = CO + H_2 \quad (1)$
 $N(v\ jeklu) + 3/2 H_2 = NH_3 \quad (2)$

Za razogličenje jeklene pločevine je merodajna prva reakcija. Ta reakcija poteka hitro in je potreben samo dodatek vodne pare v krožeči plin. Druga reakcija se u-

porablja, če hočemo odstraniti dušik iz jekla. Tako jeklo ne »stari« vendar pa nima vpliva na sposobnost jekla za emajliranje.

Tipična plinska zmes

Rosišče	»HNX«			Sintetični plin		°C
	»DX«	suh	vlažen	suh	vlažen	
	+4	-40	+25	-40	+50	
H ₂	15	6-8	6-8	75	65	volum. %
H ₂ O	0,7	0,05	3	0,05	14	
CO	10					
CO ₂	5					
N ₂	ostanek do 100 %					

Ta tabela prikazuje tipične plinske zmesi, ki se uporabljajo pri žarjenju. DX in suh HNX plin se uporabljata pri konvencionalnem žarjenju. Vlažen HNX plin pa se uporablja za razogličenje jekla. Suh in vlažen sintetični plin se uporabljata za odstranitev dušika iz jekla. Pri razogličanju jekla je potrebno, da je temperatura vlažnega HNX plina nad 650° C, da preprečimo oksidacijo jekla.

Zato je pri segrevanju kolobarja na temperaturi 650° in pri ohlajevanju po žarjenju plin suh, medtem ko je med samim žarilnim postopkom plin vlažen. Metalografske preiskave so pokazale, da je razogličeno jeklo (C 0,008) praktično brez cementnih zrnc. Razogličenje se izvši preko celega preseka jeklene pločevine; ta proces traja od 14-16 ur. Mehanske preiskave so pokazale, da tako jek-

lo ne zaostaja v vlečnih sposobnostih za normalnimi vlečnimi jekli.

Glavne prednosti razogličene jekla pred navadnim jeklom za emajliranje so:

— odpornost proti zvijanju in upogibu;

— ne tvori mehurčkov zaradi vsebnosti ogljika in je zaradi tega primerno za direktno emajliranje;

— ne tvori ribjih lusk.

Kombinacijo zgoraj navedenih prednosti ne dosežemo pri nobeni dosedaj znani vrsti jekla. Iz Fe-C diagrama je razvidno, da se normalno emajlirsko jeklo z 0,05 % C pri temperaturi 723 pretvori v zmes ferrita in austenita, ki ni odporna proti upogibu in poleg te Emajlirec k 22 ga nagiba k absorbciji vodika oz. k tvorbi ribjih lusk. Razogličeno jeklo ne spremeni svoje feritne strukture med žgalnim ciklusom. Poskusi so pokazali, da je pri temperaturi 820° razogličeno jeklo 3,1 × bolj odporno na upogib in pri temperaturi 840° 4,4 × bolj odporno od navadnega emajlirskega jekla.

Poleg tega, da ima to jeklo mnoge prednosti pri konvencionalnem emajliranju, je zaradi nizke vsebnosti ogljika edino primerno za direktno emajliranje, katerega prednosti glede na kvaliteto, ceno in povečanje kapacitet so že itak poznane.

Prيرهjeno po: Open Coiled annealed steel sheets for Vitreous enamelling, Dr. J. H. VAN DER VEEN

iz ekonomskih enot

Težave in uspehi v EE

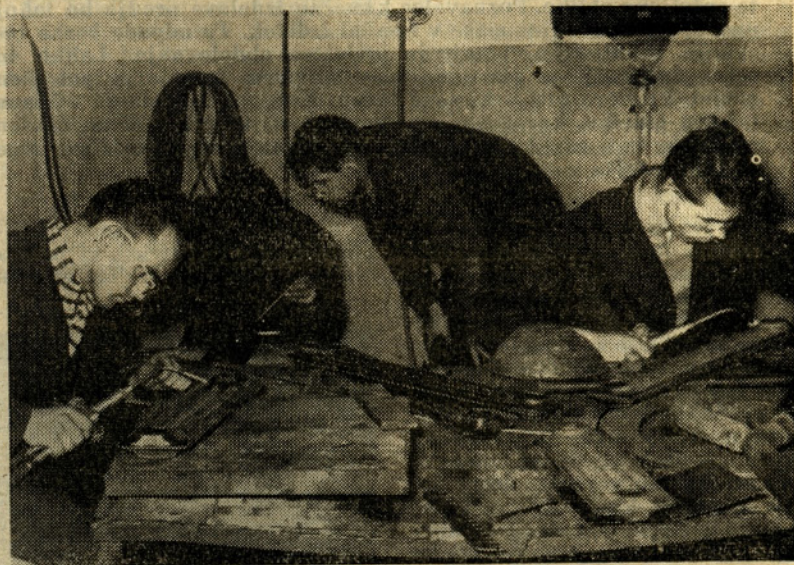
Kakor je razvidno iz preteklih sej delavskega sveta pete ekonomske enote, imajo poleg dobrih gospodarskih uspehov v tej ekonomski enoti tudi precej težav. Te težave so se pokazale v pravi luči, ko je bila na zahtevo vodje ekonomske enote tov. Alojza Ramšaka sklicana izredna seja DS. Na tej seji so se pokazale nekatere pomanjkljivosti pri

delu, kakor tudi nesoglasje med nekaterimi skupinovodji. Vodja ekonomske enote je ostro kritiziral tiste tovariše, ki prihajajo na delo vinjeni in zaradi tega pri njih ni zaželenega efekta dela. Opaža se tudi, da delo po trinajsti uri pojenja, da se množe neopravičeni izostanki in zamujanje posameznikov na delo. Tudi medsebojni odnosi niso popolnoma v redu. Nekateri celo groze s fizičnim obračunavanjem, drugi zonet ne dopuščajo, da bi marljivejši tovariši še bolj presegali normo, ker se boje, da bi prišlo zaradi tega do popravkov norm in podobno. O vseh teh in podobnih problemih so se pogovorili na izredni seji delavskega sveta in sklenili, da bodo vse tiste, ki kakorkoli krše delovno disciplino in s tem zmanjšujejo proizvodnjo, predlagali za kaznovanje.

Na izredni seji je bilo mnogo govora o nadurnem delu. Postavljalo se je vprašanje ali so v vsakem primeru nadure opravičljive ali ne. Delavski svet je ugotovil, da se vrši nadurno in nedeljsko delo nesmotrno, kar povečuje stroške v ekonomski enoti. V zvezi s tem je delavski svet sprejel tudi ustrezne sklepe.

Na zadnji redni seji je delavski svet ugotovil, da je bil plan po količini za mesec november presežen za 3%. Plan za mesec december pa je precej višji od meseca novembra, vendar je bilo na delavskem svetu izrečeno prepričanje, da bodo tudi v decembru plan dosegli in celo presegli, če se bo delovni učinek še bolj izboljšal.

Iz razprave na delavskem svetu je bilo razvidno, da imajo nekaj težav v zvezi z dopusti. Nekateri tovariši namreč niso še izkoristili rednega letnega dopusta, ker nimajo nadomestila na svojem stalnem delovnem mestu. V tem primeru so bile izražene neke nerazumljive želje, da bi namreč pisali nekemu delavcu poleg rednega dopusta tudi nadure. Mislili so namreč, da bi delavec bil sicer na dopustu, vendar bi nekaj dni delal in bi se mu ta čas, ko bi delal, pisale in izplačale nadure. Sklenili so, da se bodo glede tega posvetovali s kadrovsko socialno službo, ki jim bo nedvomno raztolmačila zakonitost, ki izhaja iz zakona o delovnih razmerjih.

Dejavnost izobraževanja je zlasti poslednji čas silno razgibana. Na sliki so tečajniki, ki so obiskovali tečaj.

Če je seja dobro pripravljena

Zadnja seja delavskega sveta osme ekonomske enote je bila izredno dobro pripravljena in je trajala nekaj več kot eno uro. Na seji so pregledali sklepe zadnjih sej, obravnavali vprašanje nagajevanja delavcev v skladišču gotovih izdelkov ter potrdili obračun osebnih dohodkov za mesec november.

O izvršitvi je zelo podrobno poročal vodja ekonomske enote tov. Ivo Brenčič.

Ugotovili so, da nastajajo v skladišču gotovih izdelkov precejšnje težave zaradi tega, ker je bilo sprejetih na delo precej delavk, ki so bolehe in dela ne morejo opravljati, so v bolniškem staležu ali pa delajo samo po štiri ure. Za delo v skladišču gotovih izdelkov je potrebna zdrava in delovna sila in zbor proizvajalcev ne bo mogel več trpeti tega, da se zaposlujejo pri njih delavci in delavke, ki so drugod onemogli in izčrpani. Vprašanje zaposlitve teh tovarišev in tovarišic je treba rešiti bolj smotrno in pravično.

Na delavskem svetu je bilo ugotovljeno, da je bilo v mesecu novembru opravljenih 491 nadur več kot v mesecu oktobru. Ta porast nadurnega dela je pripisati delu, ki ga je bilo treba opraviti zaradi državnih praznikov. Največ nadurnega dela je bilo opravljenega v skladišču gotovih izdelkov. Tudi v obratno tehnični kontroli so imeli precej nadurnega dela.

V zvezi z nagrajevanjem članov kolektiva v skladišču gotovih izdelkov je bilo na delavskem svetu ugotovljeno, da je v skladišču sekunda posode porastlo število zaposlenih za 100%. V skladišču nočinkane posode je uporabljeno mnogo več učinkovitih ur kot v prejšnjih letih.

Iz teh in drugih ugotovitev izhaja, da bi bila upravičena večja zaposlitev le zaradi spremembe organizacije dela in delovnih postopkov, kar pa bi moralo biti utemeljeno. Samo pri večjem številu zaposlenih pa ne morejo biti višji osebni dohodki. Število zaposlenih v tem skladišču namreč hitreje narašča kot pa proizvodnja.

Zbor proizvajalcev v skladišču gotovih izdelkov bi se moral v bodoče izogibati najemanju nove delovne sile, če je le mogoče.

Pogovor v topilnici emajlov

Znano je, da so v topilnici emajlov res težavni pogoji dela. Marsikaj, kar bi moralo biti urejenega, še ni in po vsem videzu tudi v doglednem času ne bo. Pogledjmo kaj pravijo o tem nekateri upravljavci v topilnici.

Ivan Lukman, namestnik predsednika delavskega sveta: »Velike težave nam delajo pri delu prah in plin. Ko pridem zjutraj na delo, sem kar omotičen od tega. Če odprem vrata, da bi se prostor prezračil, nastane prepah. Ker

manjka rezervnih delov za dvigalo in naprave, danes že tri ure stojimo. Vesel bi bil, če bi tega ne bilo. Bili bi bolj zdravi, več bi napravili in tudi zadovoljstvo bi bilo večje.«

Miha Pušnik: »Delam pri topilni peči, kjer je zelo vroče. Zaradi prepaha se večkrat prehladim, vendar do sedaj nisem šel k zdravniku. Peči kurimo z nafto in plinskim oljem. To je treba spraviti k peči. Hudo je, če moraš iti pri tem iz vročega na mrz-

lo, posebno sedaj v zimskem času.«

Ivan Majcen: »Iz topilnice, kjer je velika vročina, vozim frite v skladišče. Transport ni urejen. Vročina in prepah sta vzrok, da se večkrat prehladim, toda k zdravniku ne grem. Lepo mi bilo, če bi se delovni pogoji vsaj nekoliko izboljšali.«

Karel Kolarič, predsednik komisije HTV v topilnici: »V topilnici so delovni pogoji neznosni. O tem smo mnogo razpravljali pa malo storili. Naša komisija si ne zna več kot toliko pomagati. Sicer dobimo zaščitna sredstva, vendar nam ta glede na prah, plin in prepah kaj malo koristijo. Urediti bo potrebno čimprej ventilacijo. Naprava, ki so jo izdelali in montirali za odsevanje prahu pri mešalcih, je vseeno, če je ali ni. Ta nam nič ne koristi. Konec cevi te naprave je zunaj med vrati, tako da se prah, ki ga odnese, vrača pri vratih nazaj v prostore. Mi smo dali drugačen predlog, vendar ni bil upoštevan. Za to napravo je bilo res škoda trošiti denar. Vrata naših prostorov moramo imeti vedno odprta. Tudi v najhujšem mrazu. Če jih zapremo, je v prostorih tak občutek kot bi bil v plinski celici. Problem pogojev dela v topilnici bo treba rešiti bolj energično in smelo.«

DOBER USPEH

Na delavskem svetu prve ekonomske enote so se pogovorili o planu proizvodnje za mesec december. Ta je v primerjavi s planom za oktober znatno nižji pri emajlirani in gladki posodi, medtem ko je za pocinkano posodo in kante za smeti višji. Ker se jim je pri izdelavi aluminijaste posode pokvaril oblikovalni stroj, ga bodo morali čimprej popraviti, ker je zaradi tega ustavljena vsa proizvodnja ekonom loncev.

Ce bodo hoteli, da bo v mesecu

decembru dosežen plan proizvodnje, bodo morali bolj kot doslej paziti na koordinacijo dela med oddelki, da ne bo prišlo do zastojev kot v ostalih prejšnjih mesecih.

Material za aluminijasto posodo imajo zagotovljen, pravijo pa, da morajo paziti, da bodo delali tako, da bodo kriti vsi stroški. Pri tem je še posebej važno pravilno pisanje nadur.

Radiatorjev ne delajo po normi, temveč po režiji, zaradi če-

sar bodo ure izdelave transporta in drugo točno zajemali, sicer lahko zaidejo v izgubo.

Plan in asortiment za mesec november je bil v tej ekonomski enoti finančno dosežen za 110,99 odstotka. Prihranek ekonomske enote so razdelili po njihovem pravilniku.

Iz sredstev rezervnega sklada za izplačilo nagrad so nagradili osem delavcev. Najvišja nagrada je znašala nad 13.000 din, najnižja pa 3000 din. Nagradili so tudi dve snažilki in dve administratoriki.

Delavski svet je obširno razpravljal tudi o higiensko tehnični varnosti. Ugotovili so, da je glede tega najbolj prizadeto strokovno mesto 501, kjer bi bilo potrebno postaviti zaščitno steno.

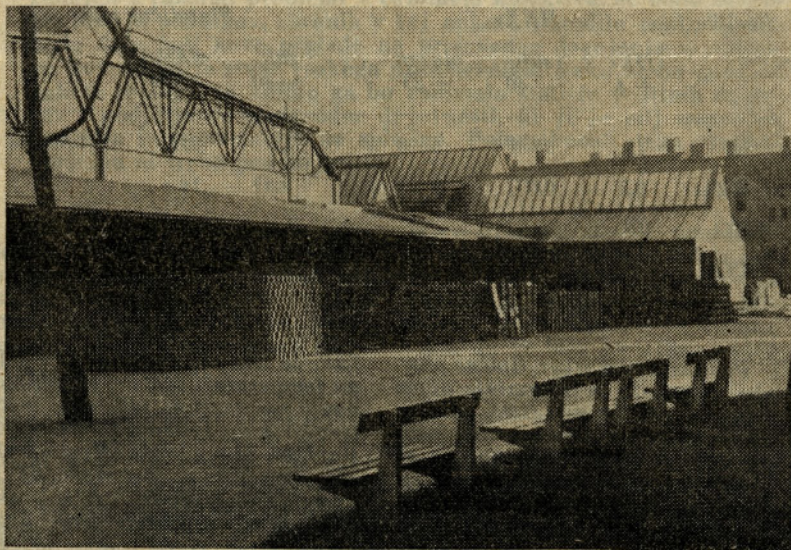
O problemih higiensko-tehnične varnosti je poročal predsednik komisije Edi Coklič, za komisijo za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pa je poročala predsednica te komisije Vera Vodeb.

Na seji so obravnavali tudi prošnje Leopolda Ahtiga in Martina Žgajnerja, ki pravita, da se je delo na njihovih delovnih mestih podvojilo in je treba zaradi tega povišati obračunsko postavko na njihovih delovnih mestih. Sklenili so, naj napravi strokovna služba analitsko oceno za delovna mesta, ki jih ta dva zasedata in iz katere bo razvidno, če je nastala sprememba na teh delovnih mestih.

ZOPET NEUPOŠTEVANJE DOLOČIL PRAVILNIKA

Na upravni odbor podjetja so vložili štiri člani kolektiva prošnjo za izstavitve soglasja za sklenitev dopolnilnega honorarnega delovnega razmerja v popoldanskem času z drugo delovno organizacijo. Pri obravnavi teh prošenj je upravni odbor ugotovil, da se člen 41. pravilnika o delovnih razmerjih ne izvaja. Po določilih tega člena bi moral imeti vsak član kolektiva, ki sklene dopolnilno honorarno delovno razmerje z drugo delovno organizacijo, pristanek delavskega sveta ekonomske enote ali upravnega odbora podjetja.

Zato je bil sprejet sklep, da morajo vsi ostali člani kolektiva dopolnilno honorarno delovno razmerje nemudoma prijaviti. Sodelavci Ljudske tehnike »Emajl« niso izzeti.

Skladiščni prostori so postali preozki. Nedavno tega smo problem skladiščenja reševali celo z zlaganjem surove posode na dvorišču.

Gospodarski pomen emajlirane elektro posode

V ČASU IZREDNEGA POMANJKANJA ELEKTRIČNE ENERGIJE, KO INTENZIVNO ISČEMO IZHOD IZ TEGA PEREČEGA PROBLEMA, BI RAD OPOZORIL NA MOŽNOST PRIHRANKA ELEKTRIČNE ENERGIJE Z UPORABO TAKO IMENOVANE ELEKTRO POSODE V GOSPODINJSTVU.

IDEJA O UPORABI ELEKTRO POSODE JE ŽE ZELO STARA, VENDAR JE DANES ZARADI VELIKEGA ŠTEVILA ELEKTRIČNIH ŠTEDILNIKOV IN ZARADI IZREDNEGA POMANJKANJA ELEKTRIČNE ENERGIJE BOLJ AKTUALNA KOT KDAJKOLI PREJ.

V čem se pravzaprav elektro posoda razlikuje od navadne? Razlika je predvsem v konstrukciji dna posode. Medtem ko je pri navadni posodi dno tanko in več ali manj neravno, je pri elektro posodi dno relativno debelo, precej stabilno in predvsem ravno. Slednje dosežemo s tem, da po emajliranju dna stružimo. V okviru tega članka ne kaže podrobneje obravnavati konstrukcijo elektro posode; to bom obravnaval drugič v posebnem članku.

Zakaj ima ravno dno prednost? Takšno dno dobro nalega na grelno ploščo in je torej izolacijska zračna plast minimalna. Toplota se v večji meri prenaša s kontaktnim prevajanjem. To pa ima za posledico, da se grelne plošče manj segrejejo, oddaja toplote na ostale dele štedilnika ali kuhalnika je manjša; skratka toplotne izgube so manjše.

Podatki, ki so nam bili dostopni in do katerih smo prišli sami pri začetnih raziskavah kažejo, da je poraba električne energije pri kvalitetni elektro posodi najmanj za 30% manjša kot pri uporabi navadne emajlirane posode s tankim dnom. Da bi prišli do točnejših podatkov, bo potrebno izvršiti vrsto meritev, predvsem primerjalnih meritev med novo osvojenjo elektro posodo (le-to bom v manjših količinah začeli izdelovati v začetku 1965) in posodo, ki jo sedaj uporabljamo v naših gospodinjstvih. Za osvojitve res kvalitetne posode pa bo potrebna še vrsta raziskav in meritev ter sodelovanja med proizvajalci posode in električnih štedilnikov, kajti poleg same posode ima velik vpliv na prenos toplote tudi konstrukcija grelnih plošč, izolacija istih od ohlajenja štedilnika oz. kuhalnika, velikost posode in plošč itd.

Poglejmo, kakšen bi bil letni prihranek električne energije v Sloveniji za leto 1963, če bi imela gospodinjstva namesto navadne posode elektro posodo.

Žal ni podatkov, koliko gospodinjstev tega porabimo za kuhanje, to je za grelne plošče. Preostane nam torej samo cenitev. Za cenitev smo uporabili naslednjo literaturo oziroma podatke:

»Rezultati ankete o razširjenosti in uporabi električnih porabnikov v gospodinjstvih«;

»Letno poročilo ELES«;

»Mesečne Biltene ELES« in »Zbornika referatov in razprav I. in II. strokovnega posvetovanja DOM in ELEKTRIKA«.

Vso naštetu literaturo je izdala Elektrogospodarska skupnost Slovenije.

Cenitev razmerja med porabljenjo električno energijo za štedilnike oziroma kuhalnike ter za ostale porabnike v gospodinjstvu je zelo težavno. Razmerje je specifično za vsako gospodinjstvo, nanj vpliva ogromno faktorjev, kot npr.: struktura električnih porabnikov v gospodinjstvu (npr. z ali brez bojlerja), dodatna opremljenost gospodinjstev s štedilniki na trda goriva oziroma plin, življenjski standard članov gospodinjstva, število članov v gospodinjstvu, letni časi itd. itd.

Tudi metod za cenitev je zelo veliko. Z raznimi metodami in z upoštevanjem vseh razpoložljivih podatkov (predvsem »rezultatov ankete«) smo ocenili, da se od celotne porabe električne energije v gospodinjstvu porabi za ku-

hanje z grelnimi ploščami ca. 50%. Zelo verjetno pa je ta odstotek za ta čas še nekoliko višji. Rezultati ankete nam namreč povedo, da ima od skupno 470.000 slovenskih gospodinjstev 390.000 gospodinjstev električni tok in od teh kar 346.500 štedilnik ali kuhalnik in samo 69.200 bojler (obravnavam samo največje porabnike v gospodinjstvu).

Preglejmo sedaj gospodarski pomen zamenjave navedene posode z elektro posodo.

V SRS smo porabili v letu 1963 429.308.000 kWh električne energije za gospodinjstvo. Z upoštevanjem prejšnje cinitve smo po-

rabili od tega 215.000.000 kWh za kuhanje z grelnimi ploščami. Z uporabo elektro posode bi od tega lahko prihranili 30%, torej 64.500.000 kWh, to pa predstavlja več energije, kot jo je dala hidroelektrarna Moste v letu 1963.

Poglejmo kaj predstavlja ta prihranek za družbo, kaj za elektrogospodarsko skupnost in kaj za potrošnika.

Za družbo naslednje: Investicije, ki bi bile potrebne za osvojitve proizvodnje elektro posode so neznatne proti investicijam, ki so bile potrebne za HE Moste. Razlika med investicijami je čisti prihranek za družbo (v primeru, če bi investicije za elektro posodo kreditirala družba).

Elektrogospodarska skupnost bi imela tudi lepe koristi. Namreč prihranjenih 64.500.000 kWh bi lahko prodala industriji po 16 din na kWh (vzeta povprečna cena, ki jo je naša tovarna plačevala ELES za dnevni tok v letu 1963). Razlika do 9 din (povprečna cena za gospodinjstvo) je njen čisti prihranek, torej 64.500.000

krat 7 je 451.500.000 din.

Pripominjam, da je izračun narejen samo za Slovenijo. Toliko zanimivejše številke bi dobili, če bi izračun napravili za celo Jugoslavijo.

In končno potrošnik — gospodinjstvo. Cenimo, da štiričlanska družina, ki se hrani doma, porabi ca. 120 kWh na mesec za kuhanje. 30% prihranek zaradi uporabe elektro posode bi predstavljalo 36 kWh na mesec, sledi 36 krat 9 je 324 din na mesec ali 3800 din na leto. S tem denarjem pa bi že bilo možno kriti razliko cene med električno posodo in navadno posodo kar za nekaj posod. Če sedaj upoštevamo še prihranek na času (v elektro posodi jed oziroma voda hitreje zavre) in trpežnost te posode, potem ni dvoma, da bi bila ta posoda za potrošnika velika pridobitev.

In koristi za našo tovarno? Spričo zgoraj naštetih prednosti bi elektro posoda lahko bila nekoliko dražja, tako da bi bil čisti dohodek, ustvarjen z njeno pro-

izvodnjo, višji kot pri ostalih naših izdelkih.

Zgoraj podani izračuni so seveda približni. Izdelani so na podlagi razpoložljivih podatkov. Pri točnejših podatkih bi se najbrže izkazalo, da so prihranki še večji. Do točnejših podatkov pa ne bi bilo niti tako težko priti. Relativno malo stroškov bi potrebovali za raziskave, ki bi jih morali vsaj deloma skupaj narediti: Elektrogospodarstvo Slovenije, proizvajalci grelnih plošč ali štedilnikov in naša tovarna.

Vsekakor bom raziskave okoli elektro posode, to je prilagoditev posode jugoslovanskim grelnim ploščam, financirali mi. Raziskave v gospodarskem pomenu uvajanja elektro posode pa bi morala financirati družba ali pa Elektrogospodarska skupnost in v zvezi z rezultati potem tudi ukrepati — ti rezultati bi naj bili vodilo pri investicijski politiki oziroma pri dodeljevanju investicijskih kreditov.

Ing. Danilo Fajs

Problemi službe za proučevanje v tržišču

Iz najrazličnejših pripomb na račun »referata za analizo tržišča« v naši tovarni sklepam, da le malokdo pozna bistvo proučevanja tržišča. Da bi razčistili pojem »proučevanje tržišča« in spoznali njegovo vlogo v gospodarski praksi, je bil v zadnji številki Emajlirca objavljen članek pod naslovom »Pojem proučevanja tržišča«.

Marsikdo, ki je prebral ta članek, bo nehote pomislil, kaj je res nujna ta služba pri nas? Ali ni samo nekoristno zapravljanje denarja? Saj tako in tako vse prodamo. Le kdor se je poglobil, lahko vidi, da je tudi v dobi konjunkturo dobro razmišljati o potrebah in željah potrošnikov. Samo nekaj primerov:

Poglejmo si asortiman emajlirane posode v zadnjih letih! Nehote se vprašamo ali tržišče res zahteva skoraj vse artikole in dimenzije, ki so se začeli delati pred 70. leti in so bili tekom tega časa osvojeni. Dostikrat gre za zelo male količine — nekaj 100 komadov ali celo pod 100 letno. Toda ne v eni seriji ampak večkratni. Če računamo samo menjavo orodij, je to povezano z ogromnimi stroški, ki niso neizogibni.

Poglejmo drug primer — vprašanje cen emajlirane posode! Vsi vemo, da so cene plafonirane in da ne moremo doseči njihove sprostite. Vsi tudi vemo, da njeno proizvodnjo krijemo s proizvodnjo artiklov drugih skupin. Zavedamo se tudi, da ne bomo mogli več nabijati cene drugim artiklom. Proizvodnji stroški pa so vsako leto večji (plače, pločevina). Kako bomo krili te povečane izdatke? Druga podjetja rešujejo podobne situacije z novimi artikli, ki funkcionalno zamenjajo stare, vendar glede oblike in estetskega videza bolj ustrezajo zahtevam sodobnega potrošnika. Žal pri nas o tem bolj malo razmišlja oz. ostane pri debati. Zgovoren primer najdemo v serijski proizvodnji kozic oblike Novum. Testiranje tržišča je pokazalo, da bi bilo možno prodati velike količine teh kozic po ustreznih cenah. Upravni odbor je že decembra 1963 sklenil, da se njihova proizvodnja čimprej osvoji in zahteval, da se takoj prijavijo cene Zveznemu zavodu za cene. Cene so bile odobrene 13. 6. 1964, proizvodnja kozic pa še ni osvojena in bo po izjavah ustreznih služb proces osvajanja trajal več kot eno leto. Poleg te-

ga pa je med tem časom »Gorica« Zagreb na hitro osvojila in dala na trg elektro kozice oblike Novum. Tako nam zaradi dolgotrajnega osvajanja grozi dvoje:

1. da nas bo kakšno konkurenčno podjetje prehitelo in porabalo konjunkturo;

2. ker so cene še vedno plafonirane, bo spričo naglega naraščanja proizvodnih stroškov (plače, pločevina) po daljšem času postala proizvodnja, ki bi bila danes visoko rentabilna, zopet nerentabilna. S takim namenom pa prav gotovo nobeno podjetje ne razvija svoje proizvodnje.

Pri takem pomanjkanju emajlirane posode bi lahko sklepali, da so v Jugoslaviji premajhne kapacitete in bi morali še dodatno investirati. Vendar je presenetljivo, da so kapacitete že danes predimenzionirane za potrebe domačega tržišča in bo v primeru sprostitve cen treba računati z ostro konkurenco. V taki situaciji pa uspevajo podjetja, ki vodijo dinamičnejšo, poslovno politiko.

Lahko bi našli še vrsto podobnih primerov, vendar ni namen tega članka dokazovati nujnosti in koristnosti proučevanja tržišča ampak spregovoriti o delu te službe v naši tovarni in njenih pogojih dela.

Če hočemo razumeti, zakaj ta služba ni dala takšnih rezultatov, kot bi jih morala, moramo pogledati zgodovino njenega obstoja. Danes je v sklopu plansko analitskega oddelka kot referat za analizo tržišča. Ima 4 delovna mesta (referent, 2 analitika in evidentičar). Vsa delovna mesta so zasedena šele od junija 1963. Do tega časa je bilo značilno za ta referat nepopolna zasedenost delovnih mest, stalno spreminjanje ljudi in organizacijske spremembe. Prvotno je bil ta referat v okviru »oddelka za ekonomsko propagando« (1959). Do danes se je trikrat popolnoma zamenjala delovna grupa, ki dela na referatu. Zaradi tako pogostih sprememb ni bilo možno sestaviti nekega daljšega delovnega programa in sistema dela. Tako si je morala delovna skupina, ki je nazadnje zasedla referat, najprej sestaviti program dela. Poleg tega pa so bili to mladi ljudje, ki so po svoji šolski izobrazbi sicer ustrezali delovnim mestom, niso pa poznali podjetja. Take

službe pa morajo dalj časa delati, preden lahko dajo rezultate.

Druge težave tega referata so zaradi pomanjkanja potrebnih podatkov. Kolikor jih je, se nanašajo v glavnem samo na celotne proizvodnje grupe in še to samo težinsko in vrednostno. Pogostokrat se zgodi, da je določen podatek dobljen iz različnih virov in je vsak podatek različen, tako da je prava loterija uganiti pravega. Manjka pa evidenca naročil in prodaje po artiklih in dimenzijah grupirano po posameznih prodajnih področjih oz. kupcih. Referat si je skušal pomagati tako, da je uvedel komadno evidenco prodaje samo za grupe z manjšim asortimanom.

Še slabše je z zunanji podatki. So določeni podatki, ki jih je možno dobiti iz najrazličnejših uradnih publikacij, vendar pa so tudi taki, ki jih je možno dobiti samo z neposrednim stikom s tržiščem (konkurenčna podjetja, želje potrošnikov ipd.). Zmotno je mišljenje, da je možno spoznati tržišče za pisalno mizo med štirimi sienami z brskanjem po kopici faktur, naročil, reklamacij ipd. Nikakor ne mislim, da bi morali analitiki tržišča samo potovati, vendar bi od časa do časa morali obiskati bodisi skupno s prodajnim referentom bodisi sami naše največje kupce in konkurenčna podjetja.

Poleg tega bi lahko vsak član našega kolektiva, ki gre večkrat na službeno pot, veliko pripomogel pri zbiranju potrebnih podatkov. Potrebno je samo zapisati in poslati kopijo poročila o službenem potovanju referatu (podatke o kapacitetah konkurenčnih podjetij, razvojnih programih, cenah, številu zaposlenih, proizvajalcih pločevine in drugega materiala za našo proizvodnjo, nabavni pogoji plačilne sposobnosti kupcev ipd.). Tako bi se na enem mestu sistematično zbirali tovrstni podatki in bi odpadla marsikatera napaka, ki nastane zaradi nepoučenosti.

Referat je večkrat zahteval, da se analitikom tržišča omogoči službeno potovanje. Žal je bilo malo uspeha. Udeležil se je treh seminarjev in dvakrat zagrebškega vselejma. Samo v enem primeru mu je bilo omogočeno, da je za izdelavo konkretne naloge skupno z investicijskim oddelkom obiskal naročnike. Pri izdelavi neke druge konkretne naloge se je celo zgodilo, da je

tik pred odhodom analitika trga v Zagrebu bil zadolžen nekdo drug iz tehničnega oddelka za to pot. Vsekakor je takšno nezaupanje nerazumljivo in lahko ima zelo negativne posledice, ker uničuje veselje in voljo do dela in kar je še hujše, naloga ne more biti dobro opravljena.

V želji, da bi nekako prišli do podatkov, je referat naprosil naj bi se mu dostavljale kopije poročila o službenih potovanjih, ki obravnavajo to področje. Rečeno pa je bilo, da bo nova organizacija rešila ta problem in da naj počakamo. Gotovo je sprovedba nove organizacije dolgotrajen proces in je čas, ko čakamo na novo organizacijo izgubljen, zato je referat pred kratkim ponovil prošnjo in mu je bilo obljubljeno da bo dobival željena poročila. Pripomnili bi samo to, da ni naš namen kontrolirati službena potovanja, temveč zbirati podatke, do katerih je najlažje priti z neposrednim stikom članov našega kolektiva s člani drugega kolektiva. Običajno na ta način pridemo do takšnih podatkov, ki bi jih ne zvedeli, če bi analitiki tržišča sami obiskovali to podjetje.

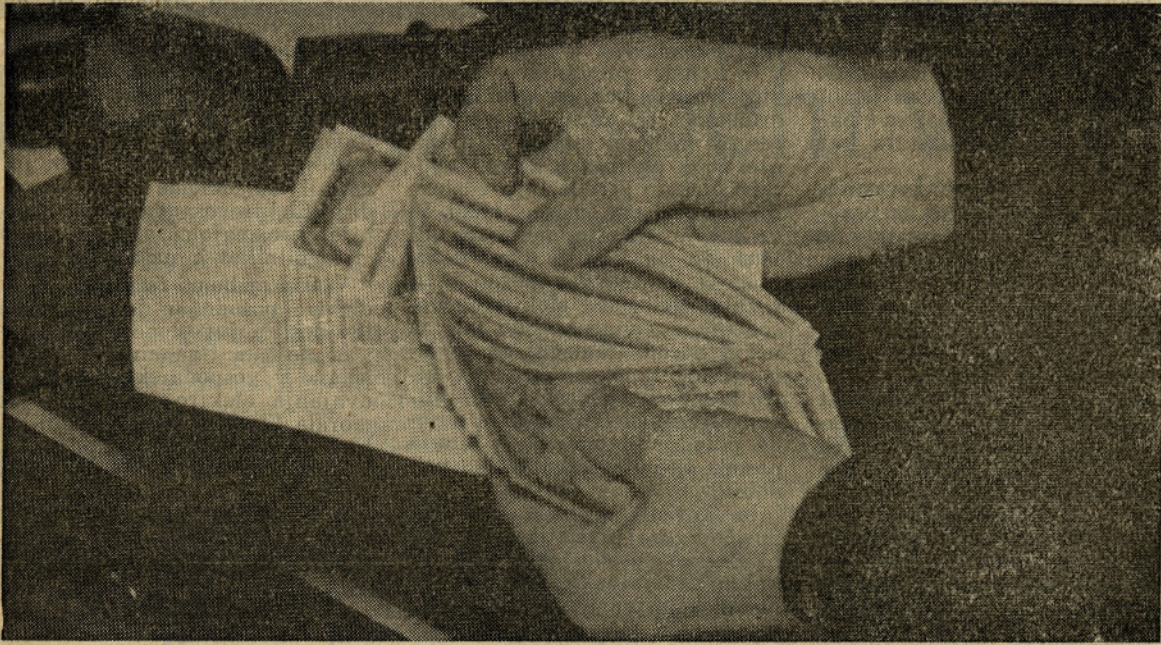
UO o malici

Samopostrežna restavracija je s 15. 7. 1964 glede na takratne podražitve ponovno zvišala ceno toplemu obroku, tokrat od 125 na 145 din. Po podatkih računovodstva (za prvih 9 mesecev letošnjega leta) pa je dejanska cena toplega obroka 168, hladnega pa 146 din. Od tega plačujejo člani kolektiva neposredno samo 40 din za obrok. Kadrovskega socialni sektor je v zvezi s tem predlagal, naj bi se ta delež zvišal.

Upravni odbor je na zadnji seji o tem razpravljal in ugotovil, da je postopek razdeljevanja in obračunavanja malice zelo kompliciran. Nadalje je bilo v razpravi nakazano, da je prostor za pripravo hladnih obrokov v stavbi Lebič zelo neprikladen in neprimeren.

Zato je bil UO soglasen, da se izdela analiza poenostavljenega oz. boljšega načina priprave, dodeljevanja in razdeljevanja ter obračunavanja toplih in hladnih obrokov malice ter dal določene smernice oz. predloge.

Kakšni bodo osebni dohodki v novem letu

Če gledamo knjigovodske podatke za nekaj let nazaj, vidimo, da so osebni dohodki naglo rasli. Tako se nekateri resno sprašujejo, od kod denar za tako krepko povišanje osebnih dohodkov. Virov za ta denar je več: eno je povečana proizvodnja, drugo je večji delež donosnejših (rentabilnejših) artiklov v naši skupni proizvodnji, tretje so večje serije v proizvodnji (kar je znatno cenejše kot več kratkih serij) četrto so spremenjeni zunanji instrumenti (nižji prometni davek, ukinitve prispevka od izrednega dohodka) in še nekateri drugi viri.

Za prihodnje leto planiramo osebne dohodke v taki višini, kot jih imamo zadnje mesece tega leta (nekoliko več). Planirani dohodek namreč več ne prenese.

Zalagati se bomo morali za višji dohodek po človeku in to na več načinov: v prvi vrsti

bomo morali gledati na preseganje planskih obveznosti, drugo — pocenitev naše proizvodnje, tretje — z boljšo organizacijo dela zvišati produktivnost in četrto — doseči spremembo cen za naše emajlirane izdelke. To pa še ni vse: osvajanje novih proizvodov, ki imajo na trgu visoko ceno, pomeni za nas velik prispevek. Tu nam vsak zamujen dan lahko pomeni na stotisoče škode. Prav tako je važno, da bomo racionalno koristili svoj delovni čas (s katerim ob obstoječi zaposlitvi že razpolagamo) in da ne bomo za vsako dodatno delo zaposlovali nove ljudi.

Če gledamo rast življenjskih stroškov, in če homo hoteli obdržati vsaj enak standard kot ga že imamo, potem bomo morali do konca prihodnjega leta vsaj za 15% povišati osebne dohodke. Če bomo sposobni to doseči, bo to v veliki meri odvisno od nas samih. T.

Bodite previdni

Franc Arčan je imel slabo luč na motornem kolesu in je zaradi tega zavozil v jarek, ki je bil skopan čez cesto. Padel je in si poškodoval rami.

Ivan Močnik je skoblal lesene late na poravnalnem stroju. Late so bile grčave, zaradi česar mu jih je spodbilo, da se je urezal v kazalec desne roke.

Ko se je Srečko Jerovšek vozil na delo, se mu je odvila matica na prednjem kolesu. Zaradi tega je padel in si poškodoval desno nogo.

Alojz Arlič je razkladal pločevino z vagonov. Pri tem so mu vrata vagona stisnili palec na levi roki in ga poškodovala.

Tudi Alojz Turnšek si je poškodoval palec na levi roki. Čistil je mizo na tiskalnici, ker pa pri delu ni pazil, mu je padel podstavek na prst.

Rudi Janežič je prestavljal sod za nafto. Sod mu je padel na nogo in mu poškodoval prst.

Milan Košir je brusil lamele. Pri delu ni pazil zato mu je spodrsnilo in je s prstom potegnil po brusilnem kolutu in se vrezal.

Ko je Ludvik Kroflič segel z roko po že oblikovanem platišču, mu je pri tem plošča stisnila dva prsta na levi roki.

Franc Zimšek je brusil orodje. Pri tem mu je spodrsnilo tako, da je z roko udaril po brusilnem kolutu in si obrusil prste na levi roki.

Ko je voznik električnega voza na stroškovnem mestu 562-7 prevažal kante za smeti, je voz prehitro pognal, pri čemer so se kante prevrnile na Rudijsa Krajncu in mu poškodovale desno roko.

Anton Centrihu je izkočila veriga na kolesu, ko se je peljal na delo. Ko je hotel verigo namestiti, si je poškodoval prst na roki.

Ko se je Franc Ceber peljal na delo, mu je nenadoma skočila pred moped srna. Zaradi tega je padel z mopeda in si poškodoval levo roko.

Mirko Konjedič je pri zaviranju nespretno skočil s kolesa, da se je pri tem nabodel na ročico za prestave in si poškodoval spodnji del telesa.

Ivan Kluder je izmenjava oziroma izpenjal orodje na tiskalnici pri čemer mu je padel železni podstavek na prst in mu jih poškodoval.

Stanko Mlakar se je opeknel po obrazu in rokah, ko je pri delu povzročil kratek stik na električnih napeljavah.

Milan Mirnik je preizkušal rotor in ležaje pri čemer je vtaknil kazalec leve roke med hladilne lopute in si ga poškodoval.

Dr. Jože Čaks o zdravstveni službi

Emajlirec: Vaše generalije?

Dr. Čakš: Doma sem iz Smarja pri Jelšah, z vasi Orehek in sem letos februarja šele enajstič obhaajl svoj rojstni dan (29. februar). Gimnazijo sem končal v Mariboru. Skupno s starši sem l. 1941 doživljal usodo izseljenec preko zapora in rajheburškega gradu v Bosno in tam aktivno sodeloval v NOB v 2. Krajiški brigadi. Po demobilizaciji sem nastopil študij medicine v Ljubljani ter ga l. 1952 končal. Po končanem stažu na kliniki sem l. 1954 nastopil službo zdravnika v Senovem in bil tam vse do prihoda v obratno ambulanto TEP, nazadnje kot upravnik obč. zdravstvenega doma Krško.

Emajlirec: V podjetju si ne moremo misliti organizirane proizvodnje brez nadrobnega načrta. Kako je v tem pogledu zdravstveno službo?

Dr. Čakš: Vsekakor tudi v zdravstveni službi ni odstopanj glede nadrobnega načrtovanja dejavnosti za določeno ali tudi dolgoročno obdobje; so pa pri nas v primerjavi z industrijsko proizvodnjo le bistvene razlike. Mi pač ne moremo planirati matematično izračunane produkcije s prefinjenim tehnološkim in ekonomskim postopkom, niti ne moremo predvideti, koliko bomo v določenem obdobju imeli bolezenskih primerov niti koliko izglubljenih delovnih dni pri naših varovancih, marveč bazira naš osnovni program na tem, da bi bilo bolnikov čim manj, skratka, da naši varovanci ostanejo čim bolj zdravi. Stremimo, da bi bili življenjski in delovni pogoji na-

šega delavca taki, da mu ne ogrožajo zdravja. To pa je seveda obširen zahtev in je načrt za izpolnitev tega treba vsakokrat prilagajati trenutnim objektivnim možnostim družno s službami, ki so za zdravo okolje delavcev tudi zadolžene. To so službe HTV in služba socialnega varstva v tovarni in na teritoriju, kjer naši delavci žive. Fri tem pa je ob ustaljeni medicinski doktrini potrebno nenehno iskati nove metode dela, nove organizacijske oblike zdravstvenega varstva in jih seveda sproti prilagajati novim medicinskim dosežkom.

Emajlirec: Naloga, ki vam bo v prihodnje odvzela največ časa?

Dr. Čakš: V delovnem programu si zdravstvena služba postavlja nalogo strožje evidence določenih bolezenskih stanj (alkoholizem, nevroze, degenerativna obolenja, kronične bolezni dihal in prebavnih organov itd.) ter vse te primere po posebni zdravstveni enoti redno sistematsko pregledovati in zdraviti ter kakor koli ukrenati v cilju preprečevanja nadaljnega slabšanja zdravstvenega stanja ob ohranitvi delazmožnosti, hkrati pa pozorno skrbeti, da pri drugih varovancih do obolenj sploh ne bi prišlo. Temu pravimo dispanzerski način dela in v to smer želimo obrniti dobršen del naše zdravstvene dejavnosti. Ta naloga bo torej v prihodnje daleč naitežja.

Emajlirec: Kam sodijo prostori tovarniške ambulante?

Dr. Čakš: Neposredno v sklop tovarniških objektov.

Tokrat so dosegli plan

Zelo prizadeven kolektiv tretje ekonomske enote zaradi težav ni dosegel plana za mesec november. Plan je bil dosežen količinsko 80%, finančno pa 100%. Na seji delavskega sveta so se pogovorili o nastalih težavah. Pri odpraskah za Tovarno avtomobilov Maribor niso mogli napraviti prirobnico mosta zaradi nepravilnega orodja za tretji in četrti vlek iz Metalne Maribor pa niso dobili materiala za izdelavo dna žlebov, čeprav so jim obljubili, da jim bodo material pravočasno dostavili.

Pri izdelavi koles niso mogli doseči plana, ker so kolesa varili na avtomatu in so zvari pokale, zaradi česar so morali prenehati s strojnimi varjenjem. Varili so ročno.

Njihov plan proizvodnje za mesec december je za 58 ton večji kot v mesecu novembru in si bodo prizadevali, da ga dosežejo. Zato bo potrebno urediti varilni avtomat, popraviti razna orodja in podobno.

Pri delitvi viška so ugotovili, da nekateri delavci izostajajo neopravičeno z dela, kar jim povzroča škodo. Ivanu Kolarju, ki je neopravičeno izostal od dela dva dni in Stanku Šolincu, ki je imel debet neopravičenih izostankov, niso kot to določa njihov pravilnik - izplačati presežka ekonomske enote. Za Ivana Kolarja so sklenili, da se uvede proti njemu disciplinski postopek zaradi grobe kršitve delovne discipline in zaradi škode, ki so jo utrpeli, ker ga ni bilo devet dni na delo.

Emajlirec: In kako naj bi bili urejeni prostori?

Dr. Čakš: Ureditev prostorov narekuje vsebina dela obratnih

Dr. Jože Čakš

ambulant in delno tudi urejenost splošne zdravstvene službe v kraju samem. Vsekakor pa morajo prostori obratne ambulante nuditi leše kaj več kot običajne ambulante zmogljivosti, saj predstavlja medicina dela obširnejše in hkrati spicifično področje zdravstvene dejavnosti. V našem primeru so to perspektivni problemi, ki bodo v doglednem času stopili v sklop problematike definitivne ureditve industrijske medicine vsega celjskega industrijskega bazena.

Emajlirec: Kakšen je naš pacient?

Dr. Čakš: Menda so pacienti povsod enaki, zdi pa se mi pomembno poudariti, da nudi zakon o zdravstvenem varstvu našemu človeku edinstvene ugodnosti, ki jih žal neodgovorni lahko, čestokrat brez večjega rizika, krojijo tudi z nebolezenskimi interesi. S takimi pacienti je seveda hudo. Na srečo taki primeri niso ravno prepogosti.

Emajlirec: Kmalu bo konec leta. Kakšna je vaša želja, ki vam jo naj bi uresničilo novo leto?

Dr. Čakš: Mesec dni poštenega dopusta.

(Nadaljevanje z 2. strani)

VODILNI DELAVCI IN TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

Te posplošene in le delno nakazane misli pa je mogoče razvijati še bolj na podlagi odgovorov na posamezna vprašanja v anketi. Gledano s stališča name- na ankete so tako vprašanja kot odgovori bili zanimivi v toliko, da je o njih treba vsaj nekaj več povedati kot samo številčne podatke, čeprav ti že sami po sebi pokažejo dokaj odkrito, kakšno je gledanje na vprašanje tehničnih izboljšav s strani vodilnih delavcev v podjetju.

Človeku s povsem povprečno strokovno in splošno razgledanostjo — kar se od vodilnih delavcev vsekakor sme in mora zahtevati — ni potrebno posebej dokazovati vrednosti tehničnih izboljšav in njihov vpliv na proizvodnjo. Na prvo vprašanje v anketi, ki se nanaša na mnenje anketirancev o koristnosti in vplivu tehničnih izboljšav na proizvodnjo, je bilo zato pričakovati 100-odstotno mnenje v korist tega vpliva. Vprašanje je bilo postavljeno bolj za uvod kot pa želja za ugotovitev mnenja, za katerega smo bili prepričani, da je brez izjem pozitivno. Vendar so take izjeme, ki so mnenja, da s tehničnimi izboljšavami ni mogoče vplivati na proizvodnjo! Izrek, da izjema potrjuje pravilo — pa naj še tako drži — je v tem primeru več kot neumestno, če že ne zaskrbnjuje.

Na prvo vprašanje bi lahko navezali kot dopolnilo še četrto, ki anketirance vprašuje, ali jih zanimajo posamezne tehnične izboljšave v podjetju. Tu se število negativnih odgovorov poveča štirikratno. Komentar je menda nepotreben.

O drugih vprašanjih so bila mnenja bolj enakomerno deljena. S tem seveda ni rečeno, da so zato ta mnenja v osnovi pravilnejša. Kažejo le to, da bi vprašanje tehničnih izboljšav bilo potrebno načelno drugače urediti in najti za njih enotnejše poglede tako s strani posameznikov kakor vseh samoupravnih organov v podjetju, ki temu lahko največ pripomorejo. To so splošne ugotovitve ankete, ki pa imajo zanimive osnove, podane v ostalih vprašanjih ankete oziroma odgovorih na ista, kar pa bo na tem mestu obravnavano prihodnjič. Sc

ZASTOPAL NAS BO...

V šolskem svetu na osnovni šoli »Franja Vrnčca« na Hudinji ima naše podjetje stalno svojega zastopnika. Za šolsko leto 1964/65 je upravni odbor našega podjetja ponovno imenoval vodjo pravne službe tov. dr. Franca Zupančiča.

ALŽIR - DVE LETI PO OSVOBODITVI

Nizko, svinčeno težki oblaki so se podili med gričevnatim svetom Hrvaškega Zagorja tistega dne, ko sem se odpravil na službeno potovanje v Alžir in obe bližnji državi Tunis ter Alžir. Običajno jesensko vreme z obdobjem dolgega dežja je letošnja jesen zajelo naše kraje in dobesedno del Evrope že znatno preje kot druga leta in povzročilo katastrofalne povodnje, ki niso prizanesle niti naši tovarni. Prav to neugodno vreme je oplivalo, da smo se z našo jekleno ptico tisti dan odlepili z zagrebskega letališča z dveurno zamudo.

Kljub hitremu doiganju letala smo ob prebijanju oblakov nekaj časa zabredli v neprijetno sivino z dežjem prepojenih meglic, ki so plesale okrog letala kot v parnem kotlu, dokler se nismo povzpeli na dostojno višino. Tod se je širil priolačen pogled na belo preprogo strnjjenih in nakodranih oblakov pod nami. V višini osemstisoč metrov so nas obličali sončni žarki vse dotlej, dokler pred severnoafriško obalo nismo začeli vidoma izgubljati na višini.

Nad alžirskim letališčem Dar El Beida smo z letalom zapisali dva običajna kroga. Potem pa je pilot z rutinsko zanesljivostjo prisilil našo jekleno ptico — sodobno reakcijsko letalo — na pristajalno stezo, po kateri smo podršeli še nekaj sto metrov, da bi se po nekaj ovinkih zaustavili pred letališkim poslopjem. Medtem ko se je sonce že nagibalo k zatonu, nas je ob izstopu iz letala zajel prijetno topel afriški zrak, ki je dajal videz zgodnje jeseni.

Ker je alžirsko letališče kar 22 km oddaljeno od samega mesta, smo po skoraj polurni vožnji z avtobusom po lepo asfaltiranih cestah vzdolž obale prispeli v mesto, ki ga je zagrinjal prvi mrak.

Natrpni hoteli s številnimi tujci raznih narodnosti so podzavestno potrjevali sicer karakteristično vzdušje mesta, v katerem se prireja mednarodni veseljem. Med množstvo govoric tujcev, ki so že na prvi pogled dajali vtis poslovnih ljudi, so se mešali mikavni obrazi poslovnih ljudi — domačinov, iz čigar obrazov sem mogel razbrati, da prihajajo iz natranjosti Alžira, iz obronkih in samih puščavskih področij Sahare. Njihov vitek stas in koščen obraz, poleg temnejše polti, jih je že na prvi pogled mogel ločiti od Alžircev, ki žive v obalnem pasu.

Že prvi koraki po razživljenih ulicah v jutranjih urah naslednjega dne so dajali vtis dinamičnega vrveža, ki je lasten skoraj vsem mediteranskim mesom ob morju. V sorazmernih ozkih, a arhitektsko skladno izgrajenih ulicah in bulevarjih, teče na vse strani reka motornih vozil, pretežno francoskih znamk, med katerimi se prevlajajo mestni avtobusi, ki s svojim hitrim zaviranjem in škripanjem potencirajo trušč uličnega živiljenja. Kolone vozil se vsak hip ustavljajo pred številnimi pešci, ki čisto brezglobo prečkajo ulice. Že itak ozki pločniki so zasedeni s številnimi stojnicami, kjer domačini na vsakem koraku nudijo raznovrstno blago od semena bučnic, banan, grozdja, pa do kompletnih oblek, perila in številnih drobnih galanterijskih izdelkov, ki jih prodajalci razstavljajo sem ter tja kar v odprtih dežnikih, narobe postavljenih na tla ali pa razstavljajo na visečih predpasnikih, obešenih okrog vratu, slično našim nekdanjim krošnjam. Med prodajalci najdeš tudi mnogo napol odraslih otrok, ki dneve in dneve stoje ob borni leseni škatlji, napolnjeni s cigaretnimi in žvečilno gumo ter iskro skromen zaslužek. Trgovina kot vir zaslužka je tod še prav tako ukoreninjena kot v vseh drugih arabskih državah.

V neposredni bližini mestnega središča prehaja mesto iz moder-

nih ulic, obdanih z nepregledno množico večnadstropnih hiš, v stari, arabski del mesta, ki je ves pozidan v strogo arabskem stilu z znatno nižjimi hišami, z zelo ozkimi ulicami, ki ne dovoljujejo nikakršnega prometa vozil in kjer množica ljudi valovi med brezštevilnim trgovinami in trgovnicami. To je Kazbah, stovita arabska četrt Alžira, ki je v osvobo-

mas v cilju povezovanja celokupnega in naprednega arabskega sveta, a v borbi proti ostankom kolonializma na afriškem kontinentu. Ta narodna zavest poje v srcu ljudstva in prihaja do izraza v številnih zastavah in zastavicah, ki jih obiskovalec mesta srečuje na vsakem koraku. Odpadniško gibanje, ki je prav ob zori osvoboditve prišlo do izraza po za-

Alžirska puščavska policija

dilni, domovinski vojni bila središče uporniškega gibanja, v borbi proti francoskemu okupatorju in njegovim sodelavcem. Kljub strašnemu terorju, ki so ga uporabljali okupatorji, zlasti pa proslule francoske nadalske enote, sestavljene v veliki meri iz legionarjev raznih narodnosti in dekadentnih vrst, borci osvobodilnega boja niso klonili. Prav v Kazbi je še danes mogoče videti na mnogih mestih gomilo ruševin, ki potekajo iz miniranja odporniških gnezd neustrašnih alžirskih borcev za svobodo, miniranja, ki so ga v besu opravljali okupatorji nad domačim živiljem. Sledovi alžirske revolucije, so vidni skoraj na vsakem koraku. To ni čudno, če je znano, da je Alžirija v narodno osvobodilni borbi izgubila od skupno 12 milijonov prebivalcev kar blizu 1,4 milijona ljudi.

Ljudstvo je iz boja izšlo ne samo kot zmagovalec, ampak je borba strnila široke mase v monolitno celoto, ki ob vodstvu prekaljene partije FLN (Zveze narodne osvoboditve), z jasnim programom, začrtanim v nepozabnem dokumentu, alžirski charti, dandanes koraka protni jasno začrtanim ciljem — v socialistično družbeno ureditev, v hiter razvoj narodnega gospodarstva, ki naj prinese vsemu alžirskemu ljudstvu blagostanje ob vsestranskem in umnem izkoriščanju prirodnih bogastev, v politično borbo arabskih

slugi maloštevilnih špekulantov, povezanih s tujimi reakcionarnimi krogi, ne predstavlja dandanes v Alžiru nič drugega kot žalosten spomin na preteklost in zapeljavnost peščice ljudi, ki so se prodali tujim interesom, interesom raznih petrolejskih družb, ki bi želele še naprej izkoriščati bogastvo naftnih in plinskih vrelcev v Sahari v cilju lastnega okoriščanja ob bedi alžirskega ljudstva.

Enotnost in nerazdružljivost alžirskega ljudstva je prišla do potenciranega izraza prav 1. novembra letos, ko je ves Alžir proslavil svoj največji praznik, deseto obletnico vstaje v borbi proti okupatorju. Že v soboto, zlasti pa še v nedeljo, na dan 1. novembra, je bilo mesto preplavljeno z ljudstvom, ki je prišlo v glavno mesto na centralno proslavo in kjer je slavilo svoj ljudski praznik vsa noč do naslednjega dne pozno zvečer. Ulice so bile polne svečano oblečenih ljudi — članov kmetijskih zadrug in državnih posestev, industrijskih delavcev, črpalcev nafte iz saharkega obočja, mladine, pripadnikov vojske — skratka vseh slojev prebivalstva. Po veličastni predpoldanski paradi, ki je zajela stotisoče ljudi in v kateri so prikazali dvoletne pridobitve revolucionarne Alžirije, so se udeleženci proslave razlili po vsem mestu in v skupinah na ulicah, bulevarjih in trgih nadaljevali s slavljenjem. Tu so

plesali nepretrgoma svoje ljudske plesne ob svojevrstni godbi domačih in primitivnih instrumentov, tam so zopet prebivalci iz puščave na svojih velblodih v pestrih oblačilih prikazovali trofeje svojih lovskih pohodov ter kačjih kož, na prostranih trgih je mrgolela množica ljudi, ki se je zabavala z raznimi igrami. Na predvečer so na področju moderno opremljene in široke luke priredili veličastni ognjemet, v katerem so požgali tone in tone raket, petard in bengalskega ognja. Padalci so ure in ure prikazovali skoke iz letal, spuščajoč se v največji bazen pristanišča, odkoder so jih patrolni čolni lovili iz objema morja.

Mesto Alžir, prestolnica državne Alžirije, ima idealno lego ter se razteza v veliki dolžini skoraj 15 km ob severnem pobočju prvih obmorskih hribov. Na hribovitih strminah ždi nepretrgoma vrsta in gruča stanovanjskih naselij, ki daje videz — iz daljave — moštva ptičjih gnezd, grajenih na komaj vidnih terasah. Predmestna naselja so grajena v strnjjenih in arhitektonsko dognanih četrtih ter pomešana z zelenimi pasovi drevoja. Številne priplačne vile obdajajo krasni vrtovi z lepotičnim drevjem kot v romanu »Tisoč in ena noč«. Na sploh je opaziti mnogo smisla za urejanje stanovanjskih okolij z bujnim zelenjem in cvetjem, ki praktično nikoli ne usahne.

Notranjost države prepletajo, zlasti ob obali, številna gorovja, ki so v svojih višinah do 2500 m porasla z grmičevjem, v nižjih legah pa z redkimi gozdovi, ki jih okupator ni uspel zažgati v času oborožene borbe. Alžirija je v vojni izgubila ogromne površine najlepših gozdov, ki so jih zažgale preproge zažigalnih bomb, odvrženi iz rojev francoskih letal v borbi proti osvobodilni alžirski armadi. Zato je pogozdovanje dandanes ena izmed osrednjih akcij vlade.

Kmetijstvo je vzorno urejeno na velikih površinah polja in vinogradov, ki se prepletajo tako v dolinah in ravninah kot tudi na pobočjih hribov in v nižjih legah planin. Zemljo obdelujejo izključno s strojno mehanizacijo ter jo v času suše namakajo. Klima odlično odgovarja vinogradništvu, ki daje velikanske pridelke znanega alžirskega vina po nizkih proizvodnih stroških. Osnovo hitre gospodarske rasti v Alžiriji predstavljajo številni bogati vrelci nafte in plina v obrobem saharškem področju, okrog katerih so se v preteklosti spleтали politični dogodki, ki so odločali o nacionalni neodvisnosti Alžirije. Po svečani izjavi predsednika Ben Bele

bo država že v nekaj letih povečala toliko svojo proizvodnjo nafte, da bo letno načrpala preko 50 milijonov ton. Po Evianskih sporazumih so vsi prejšnji vrelci nafte ostali v rokah tujih petrolejskih družb. Po osvoboditvi pa je pričela država ob tehničnem sodelovanju italijanske petrolejske družbe otvarjati lastne vrelce, ki jih bo Alžirija sama začela v polnem obsegu izkoriščati, kakor hitro bo končan tretji naftood, ki bo prav tako v državnih rokah. Velik gospodarski uspeh so dosegli tudi letos v jeseni, ko so v mestu Arzeru v bližini Orana odprli in prodali svojemu namenu naprave za utekočinjanje alžirskega plina, ki ga odslej izvažajo v velikih, specialno izgrajenih tankerjih v Veliko Britanijo in Francijo.

Upravljanje v podržavljeni industriji je osnovano na organih delavskega samoupravljanja in to organov, ki jih imenujeje komiteji za upravljanje. Ta sistem je vpeljan tudi v podržavljenih trgovinah, ki so jih zapustili Francozi razen v trgovinah, ki so jih v odškodnino za vojno škodo prepustili zaslužnim borcem narodno-osvobodilne vojne. Vendar je že tudi na tem področju privatne trgovine čutili razvoj, ki gre v smeri začetnega prostovoljnega združevanja zunanje trgovine v takoiimenovane groupements, osredje zunanje trgovinske organizacije za uvoz in izvoz določenih blagovnih skupin.

Poseben poudarek se daje hitremu razvoju šolstva, zlasti v podeželju ter izgradnji zdravstvenih ustanov, bolnic in ambulant. Pouk v nižjih in srednjih šolah se vedno bolj prenaša v arabski jezik s tem, da se šolstvo že v nekaj letih popolnoma arabizira.

Gradijo se številne socialne ustanove, v velikih stanovanjskih hišah se ustanavljajo sveti stanovanjcev z določenimi začetnimi funkcijami vzdrževalcev stavb. Stanovanjske stiske po odhodu preko milijon Francozov praktično ne poznajo. Zato je na tem področju vsa skrb vlade usmerjena v ohranitev obstoječega stanovanjskega prostora.

Sicer pa se široki ljudski sloji hitro izobražujejo v številnih novih rednih in večernih šolah. Pri tem odlikuje mlado in staro velika žeja po znanju in napredku.

Skratka, nepoznavalcu razmer v Alžiriji se zdi skoraj nemogoče, da je ta država in to ljudstvo moglo doseči takšen napredek na številnih področjih družbenega in političnega življenja v pičlih dveh letih po nacionalni osvoboditvi.

Dekleta z belimi predpasniki

Pretekli teden smo bili gostje skupine deklet, ki jih pripravljata gospodinjski krožek društva Ljudske tehnike »Emajl« na njihovo gospodinjsko poslanstvo. Dekleta obiskujejo dvomesečni tečaj, na katerem se bodo naučile osnov, potrebnih pri vsakdanjem delu.

Sestnajst deklet smo zalotili v belih predpasnikih, ko so se smukale okoli gospodinjskih naprav in aparatov v lično urejeni kuhinji gospodinjskega krožka. Pripravljale so večerjo.

V razgovoru z voditeljico tečaja, tovarišico Marijo Koželj, smo zvedeli marsikaj zanimivega. Predvsem to, da vlada za tečaje veliko zanimanja ne samo v podjetju, marveč se zanje zanimajo tudi članice drugih celjskih delovnih organizacij. Letos so organizirale tri tečaje, na katerih so spoznale osnove kuharstva in strežbe ter umetnost sestavljanja jedilnikov. Oboje teoretično in

praktično. Vzporedno so seznanjene še z razvojem družine in prenekaterim praktičnim nasvetom, ki jim koristi pri zahtevnem delu v gospodinjstvu. Tovarišica Koželjeva nam je dejala, da nameravajo spoznati dekleta še o osnovah prehrane in nege dojenčka.

Sleherna članica kolektiva, ki se večlani v krožek, ima možnost koristiti vse usluge krožka brezplačno. Vse stroške tečajev in seminarjev nosi društvo Ljudske tehnike.

Ko smo opazovali dekleta, kako vneto sodelujejo in s kakšnim veseljem pripravljajo jedi, ki jih vsak večer ob zaključku »kritično« pojedjo, nam je prišla na misel trditve nekega sodelavca. Dejal je: »Če ne bo imela tečaja, je sploh ne poročim!« K temu ni skorajda ničesar dodati. Morebiti samo še to: tečaj bi koristil tudi njemu.

Novosti iz naše knjižnice

ANTIKOROZIONI premazi za zaštitu metalnih površina. Beograd 1961. Sig. 620.193 + 620.197.

FORMIRANJE i raspodela dohotka i ličnih dohodaka u stručnim službama radnih organizacija. Zagreb 1964. Sig. 331.2.

SAVREMENE metode organizacije proizvodnje u industrijskim preduzećima SAD. 1. in 2. knjiga. Beograd 1961. Sig. 658.5.

STATISTIKA spoljne trgovine SFRJ. Prvo polugodište 1963. Beograd 1963. Sig. 33 : 382.

STATISTIKA spoljne trgovine SFRI za 1963. godinu. Beograd. BOOK of ASTM Standards. Part 2. Philadelphia 1964. Sig. 389.6.

BOOK of ASTM Standards. Part 7. Philadelphia 1964. Sig. 389.6.

BOOK of ASTM Standards. Part 31. Philadelphia 1964. Sig. 389.6.

BOOK of ASTM Standards. Part 32. Philadelphia 1964. Sig. 389.6.

Mc CAULLY H. J.: Poslovođa kao rukovodilac. Zagreb 1964. Sig. 65.012.4.

MOORE F. G.: Planiranje i kontrola proizvodnje. Zagreb 1964. Sig. 658.51 + 658.53.

INOZEMNI tehnički novitet. Tom. I. Zagreb 1964. Sig. 62.

ENCIKLOPEDIJSKI nemačko-srpskohrvatski rečnik. 1. in 2. knjiga. Beograd 1963. Sig. 413.

HILF H. H.: Nauka u radu. Rijeka 1963. Sig. 331.01.

MAYS A. B.: Suština industrijskog obrazovanja. Rijeka 1963. Sig. 331.85.

FRIEDMANN G.: Problemi čovjeka u industrijskom mašinstvu. Sarajevo 1964. Sig. 658.013.

BARTON R.: Uspješna ekonomska propaganda. Zagreb 1964. Sig. 659.1.

JOHANIDES A.: Boje i lakovi. Zagreb 1964. Sig. 667.6.

KRUZ V.: Tehnička mehanika. 1. in 2. knjiga. Zagreb 1964. Sig. 621.01.

MAYNARD H. B.: Oblikovanje rada. Zagreb 1962. Sig. 658.5.

MITROFANOV S. P.: Naučni temelji grupne tehnologije. Zagreb 1964. Sig. 658.5 : 621.03.

RAŽNJEVIĆ K.: Toplinske tablice. Zagreb 1964. Sig. 536.7.

ISAKOVIĆ S.: Transportne naprave. Ljubljana 1963. Sig. 621.86/87.

GOLOGRANC F.: Tehnika preoblikovanja. Ljubljana 1964. Sig. 621.

ORGANIZACIJA gospodarjenjem alata. Zagreb 1964. Sig. 621.9.

MARTIĆ Dragoljub V.: Dalje usavršavanje sistema raspodjela. Beograd 1963. Sig. 65.

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi našega moža in očeta

FRANCA GABRA

se iskreno zahvalujemo celotnemu kolektivu, Društvo ljudske tehnike »Emajl« in njegovim ožjim sodelavcem za številne obiske in darovane vence. Posebna zahvala tudi godbi, ki ga je spremila na njegovi zadnji poti. Zalujoča žena z otroci!

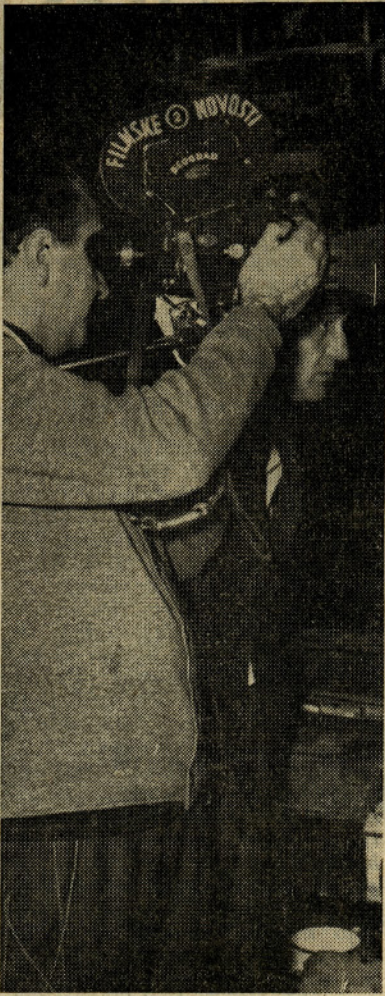
ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega zlatega nepozabnega očeta se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in mu izrazili sožalje.

Topla hvala

Muca

Celje, dne 14. 12. 1964

Reporterja »Filmskih novosti« pri snemanju traku v emajlirnici

»Filmske novosti« naš gost

Nedavno tega sta se mudila kot gosta uredništva našega časnika v našem podjetju tovariš Jovanović in Mišić, reporterja »Filmskih novosti« iz Beograda.

V podjetju sta posnela material za dva filma: reportažo za redne filmske novice, ki so distribuirane po vseh kinematografskih dvoranah v Jugoslaviji in daljšo reportažo o naši dejavnosti za film, ki ga prikazuje Zavod za gospodarsko propagando v inozemstvu na vseh tujih sejnih.

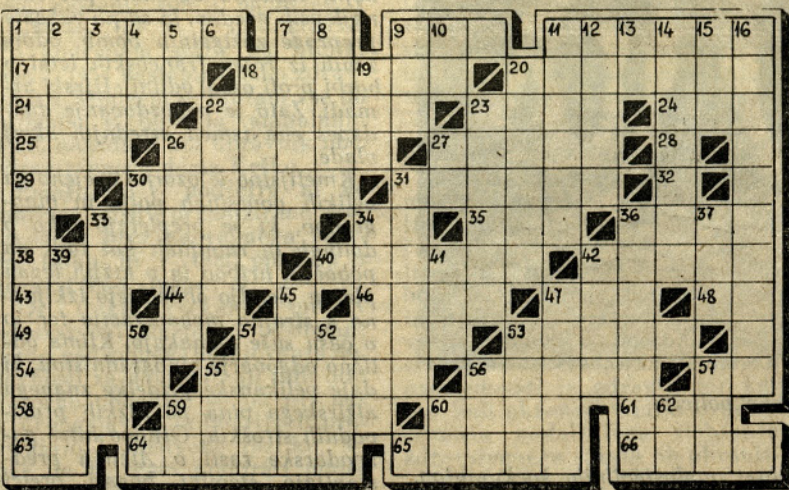
Za naše podjetje je predvsem pomembna udeležba v drugem filmu, saj smo uspeli propagirati naše delo in uspehe v tujini brez vloženega dinarja.

Reporterja sta bi'a nad tempom dela in tudi velikostjo podjetja prijetno presenečena in nam ob odhodu zagotovila, da nas bosta še kdaj obiskala.

ČESTITKA

Študentje, študentje v Ljubljani, želimo kolektivu v letu 1965 veliko delovnih in poslovnih uspehov!

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. prvi letalec; 7. črka s konca abecede; 9. krajše časovno razdobje; 11. manjši kraj blizu Ljubljane; 17. priimek iznajditelja dinamita (Albert); 18. boginja smrti pri starih Slovanih; 29. kontrola pisem med vojno; 21. cesta, pot (srbohrv.); 22. namazana s sajam; 23. vrsta prtilikavega konja; 24. kratica za Tovarno emajlirane posode; 25. 10., 1. in 5. črka abecede; 26. vrsta tkanine; 27. ime, naziv dveh trgov v SR Srbiji (gornji in dolnji); 28. kemični simbol za Uran; 29. dva soglasnika; 30. nasprotno od mala; 31. vojaško varstvo; 32. avtomobilska oznaka Romunije; 33. divja žival (mrhovinar); množina; 34. duša po verovanju starih Egipčanov; 35. grška črka; 36. nepredelana mast; 38. propaganda v trgovini; 40. klonica, vozarna; 42. naložba, zapoved, določitev; 43. daljše časovno razdobje; 44. pritrtilnica; 45. soglasnik; 46. sodobno oblačenje; 47. zadetek pri nogometu; 48. 23. in 18. črka abecede; 49. pravilo, vodilo, tudi žensko ime; 51. tuje žensko ime; 53. vodni cvet; 54. tiskarska črka; 55. pokrajina v Afriki; 56. glasbeni instrument; 57. kratica za osvobodilna fronta; 58. znamka električnih gospodinjstvih aparatov; 59. ledeniška groblja; 60. pokrajina v SR Hrvatski; 61. in tako dalje; 63. predlog; 64. npravnost, nauk, zavest; 65. predstojnik na fakulteti; 66. ozek pas.

NAVPIČNO: 1. neopredeljen, nezavzet, brezbrizen, mlačen; 2. mohamedansko sveto pismo; 3. predsednik Sudana, polkovnik; 4. eden izmed ustanoviteljev Rima; 5. avtomobilska oznaka Urugvaja in Luksemburga; 6. kemični simbol za žveplo; 7. soldati; 8. zakoličena cesta; 9. reka v SR BiH, desni pritok Save; 10. egiptovski bog; 11. vojaška hrana; 12. ime številke; 13. kratica za narodna zaščita; 14. slovnični naziv za mehkonobnik; 15. obdobja; 16. stroj za razmnoževanje matric; 18. droge; 19. prekršek v nogometu; 20. domače obučeno; 22. mesni izdelek; 23. medicinski izraz za delno ohromelost; 26. desetka; 27. kratica za ljudska tehnika; 30. pojav na vodi; 31. osamljenost, osama; 33. stena, zid; 34. veda, znanost, ki se bavi s proučevanjem in analizo organskih in anorganskih spojin; 36. zmes azbesta in cementa, ki se uporablja za kritje streh; 37. hajka, gonja; 39. opera Wolfganga Amadeusa Mozarta; 40. osemnajsta črka abecede; 41. žensko ime; 42. glasbena znamenja; 45. nasprotno od suh; 47. vrsta užitne gobe (moš. spol); 50. avtomobilska oznaka Maroka; 51. reka, ki teče skozi Prekmurje; 52. majhno okence; 53. travnik ob vodi; 55. ob pamet, neumen; 56. domača žival; 57. vzvišena lirski pesem; 59. kemični simbol za Molibden; 60. ako, samo; 62. avtomobilska oznaka Turčije.

ŠPORTI

Strelci »TEMPO« dostojno proslavili dan JLA

Ze vrsto let svečano proslavljamo dan JLA 22. december. Tudi letos je občinski strelski odbor organiziral tekmovanje z zračno puško v počastitev tega dne med strelci Celja.

Tega tekmovanja so se udeležile tudi sindikalne ekipe, ekipa TSS in učiteljska, kakor tudi pripadniki JLA in LM. Nastopalo je 10 moških ekip in ena ženska ekipa. Poleg tega pa so tekmovali tudi posamezniki.

Najboljši ekipno kakor tudi nosamezno so bili strelci »TEMPO«, saj so dosegli ekipno 692 krogov, ter s tem dosegli prvo mesto. Drugo mesto je osvojila ekipa SD »KOVINAR« iz Štor s 672 krogi. Tretje mesto pa ekipa naše sindikalne podružnice s 666 krogi.

Med posamezniki pa so bili najboljši: Mlakar Slavko 179 krogov SD »TEMPO«, Hočevnar Franc 178 krogov SD »BRANKO IVANUŠ«, Štor Marjan 177 krogov SD »KOVINAR«, Strajhar Jože 175 krogov SD »TEMPO« in Korosec Mirko 175 krogov SD »TEMPO«.

Med ženami je bila najboljša pionirka VERBER Beba s 150 krogi SD »KOVINAR«, druga je bila Pešak Silva 146 krogov STS, tretja Skočir Ivica 145 krogov SD »TEMPO«.

Za svoj trud so strelci »TEMPO« prejeli pokal občinskega sindikalnega sveta Celje. Najboljši posamezniki pa so prejeli praktična da-

Šentikščan in njegova glava

Spoštovani sodelavci! Imam glavo, s katero lahko prikimam. Včasih pa z njo tudi odkimam. Oboje je produkt tega, ker imam v glavi tudi možgane, s katerimi kdaj pa kdaj mislim.

Posebno veliko mislim poslednji čas. Za zdaj mislim še s svojo glavo in ker bi hotel misliti z njo tudi v prihodnje, sem se odločil za ta predlog.

Sem Šentiski občan in kot tak potrošnik toplega obroka, ki se je nedavno tega podražil zaradi podražitve mesa. Morebiti sem slep, ker tako silno redko vidim v porciji meso, dopuščam pa tudi možnost, da so koščki tako majceni, da jih ne registriram zaradi svoje kratkovidnosti. Torej se je povečala cena tistemu, česar jaz ponavadi ne vidim in zaradi tega tudi celotnemu obroku. Tako je tudi prav, saj proizvajalci in izumitelji toplega obroka niso krivi, da jaz majhnih predmetov ne zaznam. Vidite, da je moja kritika dobronamerna, takorekoč konstruktivna, saj ob kritiki takoj iščem objektivne razloge za tako stanje.

Hotel pa bi še nekaj predlagati. Če nimam prav, me, tovariši, popravite!

Danes jemo zelje s prižigo, kislo zelje, sladko zelje, zelje na segedinski način, zelje s krompirjem, zelje s fižolom, zelje z ješprenčkom, preveč slano zelje in prižgano zelje. Predlagam, tovariši, da bi lahko kakšen dan v tednu jedli tudi zelje z zeljem. Za novoletno darilo bi

pa predlagal, da bi dobil vsak potrošnik toplega obroka zelnato glavo.

Če nimam prav, tovariši, me popravite.

Spoštovani!

Vojaški rok služim v Somboru, pa bi želel, da bi tudi jaz dobival časopis »EMAJLIREC«, saj sem bivši delavec Emajlirke; zaposlen v strojni ključavničarski delavnici. Časopis mi bo lepa povezava z Emajlirko in da bom na tekočem z gospodarskimi dogodki.

Tovariški pozdrav celotnemu kolektivu, posebno pa tovarišem iz strojnega oddelka.

Potočnik Oto,
V. P. 3065/20
Sombor — Srbija

Spoštovani urednik!

Dovolite mi, da se v imenu fantov, ki smo delali v vašem podjetju oglasim.

Bliža se konec leta 1964 pa vam vsem čestitamo ob uspehih v letu 1964. V letu 1965 pa vsem mnogo sreče in obilo delovnih uspehov. Čestitki se pridružujejo:

Škoflek Anton
Jutršek Jože
Poglshek Ludvik

Upam, da moje pismo ne bo zašlo v koš in da boste uvrstili čestitko v naš časopis. Časopis redno dobim in ga dam vsem, da ga čitajo, tako da smo seznanjeni s tekočimi problemi in nalogami. Služimo vojni rok v Skopju in misli nam vedno hitijo v podjetje, kjer smo bili zaposleni.

V upanju objave tega članka se vam vnaprej zahvalim.

Vojak Kotnik Friderik
V. P. 4466/4 Skopje